

MAGYAR LADOK

BUDAPEST

X. évfolyam, 3 (2570) szám.

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 január 4

ÉLETKÉRDÉSEK SZÁMBAVÉTELE

Irta: DR. PAÁL ÁRPÁD

Az erdélyi országrészek hazatérése óta sok lazás igyekvés történt, hogy ami életigény felgyült és kérdésessé vált az elszakadás alatt, az mind megfelelő elrendezést kapjon. A különböző területek életviszonyainak egybeemlése természetesen az áradások és egymásra tolulások jelenségeit mutatta, s ezek kétségtelenül bizonyos zavarosságot is idéztek elő. Azonban az is világosan kivehető, hogy mindez nem a menekülések zavara, hanem az életakarások nagy kibővítése, mely éppen az életerők és életreménységek együttes nagy jelentkezését tárja elénk. Csak sorakoztatást és egymásutánít kell létrehozni ebben a nagy és hirtelen együttes jelentkezésben, s mindjárt teremni és megszilárdítani az életet.

Tagadhatatlan, hogy ezt a sorakoztatást a kormányzat minden ténykedése igyekezett eddig megvalósítani. Ugy a katonai közigazgatás, mint most a polgári igazgatásra való áttérés mind a feltornyosult életigényeken való segítést akarta és akarja végbevinni. De mindezek fölött a kormány legmagasabb tényezője is szinte közvetlen beavatkozással igyekezett hatni, hogy központi indítással és központba viszatérő szervezéssel rendezze az ügyeket, vagy legalább is irányítást adjanak a rendezésekre. Mellékjelenségeknek vehető, hogy egyes társadalmi alakítások is igyekeztek a maguk jókaratát idehozni, s ebből folyólag megindultak minden irányban a szervezések. Szinte a tulszervezés állapota tolt fel a felénk, amiben mégis szükséges az okos és célszerű mérsékelés.

A felülről belenyúlások helyett az alulról való önkéntes sorakozásoknak kell helyet adni. A szervezések tülhamozása helyett meglévő szervezeteink működésben tartása jobban, célravezetőbben tudná elvégezni mindazoknak a társadalmi igényeknek a számbavételét, melyek most időszerű kielégülésre törekednek. Különösen alkalmasnak erre a magyarpárti szervezetek, melyek az elmúlt román időkben nemcsak politikai, hanem közmívelődési, gazdasági és népjóléti vonatkozásban is az egész erdélyi magyarság ügyeit összefoglaló számontartással igyekeztek gondozni. Ami nemzetársadalmi összefoglalás így a múltban történt, annak együttes megjelentetése ma is érdek, sőt azért még fontosabb, mert most nem a múltbeli részvétlenség fogadja ezt az együttes megjelenést, hanem a magyar közélet teljes jóakarata.

Itt van a munkanélküliség tömeges jelentkezése és az álláskeresések nekik iramlása. Sürgős teendők szükségessé, hogy ebben a társadalmi jelenségben is a kellő felsorakoztatás megtörténjen. Az egyik munkanélküliség kinzőbb, mint a másik; vannak fokozatok, mikor az egyik már napokig se várhat, míg a másiknak még van valamelyes módja a pár napig való élésre. Az életszükség ilyen fokozataihoz képest kell az egyeseket sorrendbe állítani, hogy mindenki rendre kényérhez jusson, s aki legrosszorultabb, az a megfelelő munkahely megszerzéséig is valamely közsegélyezésben részesüljön. Következik pár

nap múlva a népszámlálás. Ez a nagy munkát is már kiterjedhetne a tömeges munkanélküliségének és az elhelyezkedési lehetőségeknek a számbavételére.

Ami az álláskeresések nekik iramlását illeti, abban megállapíthatjuk, hogy több bőséges forrásból is áprálkozik ez az áramlás. Egyik forrás a román idők alatt állásukból kiesettek tömege; többnyire idősebb társadalmi réteg. Másik tömeg azoké, akik a román idők alatt magyar ifjúsággá nőttek föl, de elhelyezkedést se hivataloknál, se magánvállalatoknál nem tudtak találni. Harmadik tömeg azokból áll, kik román idők alatt anyaországi területeken kerestek elhelyezkedést, de az erdélyi részek felszabadulásakor siettek hazajönni. További negyedik tömeg a fel nem szabadult erdélyi részekből jött menekülteké. És még ezeken fölül van egy ötödik tömeg, akik szolgálati érdek címén, különösebb szakértelmük okából, s az anyaország viszonyainak a visszacsatolt te-

rületek viszonyaival való egyeztetése érdekében kaptak és kapnak itt elhelyezkedést.

Mindenik álláskereső tömegnek megvan a maga sajátos igazoltsága, azonban együttesen mégis többen vannak, mint amennyi a felszabadult területeken elhelyezkedhetnek. Ebben a tekintetben az összeegyeztetéseket minél hamarabb végbe kell vinni. Itt is döntő fontosságú a régi helyi társadalmi szervezetek kiválogató és sorbaállító értékelésének a figyelembe vétele. Akkor sok olyan helyi jogos érdek talál kielégülést, mely egyébként a nagy áramlások között elsodródott és kiesett a kellő figyelembe vételből. Az emiatti panaszok sokszor türelmetlenségből is erednek; de kellő bánásmóddal, s a helyi viszonyok ismeretén alapuló megnyugtatókkal ezek a türelmetlenségek is lecsillapíthatók. Különösen megnyugtató hatású lesz a helyi szervezetek etekintetben való ténykedése akkor, ha hivatkoznak arra, hogy ami számbavétel és sorbaállítást ők végbevisznek, azt a magasabb hatóságok és a kormányzat tényezői is teljes mértékben elfogadják.

Ésre kell vennünk, hogy a román idők alatt az itteni magyar társadalom fejlődési vonalában valami óriási szakadás állott elő. Az alapvető magyar társadalmi rétegek a földművesek és testi munkások a maguk szűkebb életkörüben is egyre megrendültebbnek érezték a talajt maguk

alatt. Együttal pedig teljesen elzáródott a magyarok elől a szabadfoglakozású és hivatali pályák szellemi munkaterülete, s így elzáródott az a lehetőség, hogy a népi alaprétég ifjúsága középosztályú fölemelkedésre is törekedhessen. Ez az elzártság a népi alaprétég családjában az elnéptelenedés folyamatát indította meg, s együttal az erdélyi magyar társadalom középosztályának a válságát is előidézte. Az ezen való segítség nyilvánvalóan nem a középosztály öncélú kérdése, hanem az egész néptársadalomé.

Ami álláskereső áramlás most a felszabadult területeken mutatkozik, az szerves összefüggésben van ezzel a néptársadalmi kérdéssel. Egészen biztos, hogy a helyi felsorakozások éppen azért igényelnek teljes figyelembevételt és teljes kielégítést, mert az alapvető és középosztályú társadalmi rétegek közti kölcsönösség függ tőle. Az erdélyi magyar társadalom megszakított fejlődési vonalát helyre kell építeni, s ennek a szempontnak az érvényesítése több a helyi érdek. Országos közérdek, hogy a visszatérés az erdélyi magyar társadalmat önmagának visszaadja. Országos érdek tehát, hogy az itteni helyi felsorakozások elsősorban kapják meg idehaza a maguk életterületét.

Ez egyik nagy életkérdésünk. De van még egyéb is, aminek számbavételét rendre meg kell tennünk, hogy tisztán látszódjék előttünk a tennivalók sora.

„A tengelypolitikához csatlakozott két dunai állam között a megértés egészen más szellemének kell kialakulnia“

Olasz lap feltűnésteltő cikke a romániai magyarelles izgatásról

Román részről belpolitikai okokból szitják a revíziós hangulatot

Milanóból jelentik: (MTI.) A *Re-lazioni Internazionali* január 4-iki száma behatóan ismerteti a bécsi döntés után kialakult magyar-román viszonyt. A külügyminisztérium hivatalos folyóirat a kérdéshez több egyéni megjegyzést is fűz és ezzel kifejezésre juttatja a Chigi palota álláspontját. Megállapítja a lap, hogy eleinte valóban úgy látszott, hogy a tengelyhatalmak diktálta bécsi döntés viszonyt teremtett Magyarország és Románia között és elősegítette az erdélyi kérdés békés, barátságos megoldását. Szeptember végén indult meg a román fővárosban a sajtóhadjárat, amire a budapesti lapok csak igen mérsékeltlen válaszoltak. Október 6-án *Antonescu* először hangoztatta a revíziós jellegű célokat a bécsi döntéssel szemben és amikor a „magyar barbárság“ vádját odaátrol egyre határozottabban hangoztatták, *Teleki Pál* magyar mi-

niszterelnök október 9-én a magyar képviselőházban maga szölt hozzá a kérdéshez. Kijelentette, hogy az úgynevezett házkutatások és kiutasítások, amelyekkel a Magyarországhoz került részen lakó románokat sújtják, csak visszahatásai voltak annak a bánásmódnak, melyben a Romániában maradt magyar kisebbséget részesítették, valamint a bécsi döntéssel szemben tanúsított román revíziós álláspontnak. Horia Sima október 10-én mondtott brassói beszédével kapcsolatosan megjegyzi a lap, hogy a beszéd inkább a román kormányának a bécsi döntés szellemével ellenkező nyílt revizionista állásfoglalása miatt keltett feltűnést, mint a magyarok által állítottok elkövetett cselekmények miatt.

Az olasz folyóirat azután megemlékezik a német-olasz közvetítő bizottság munkájáról is, melynek eredményeként átmeneti sajtógyűlészű-

net következett annyira, hogy Csáky István magyar külügyminiszter kijelentette, hogy „Magyarország kész még egyszer kezét nyújtani a tisztességes együttműködéshez.“ December 1-én *Antonescu* Gyulafehérváron újra megtörte a csendet és ismét revíziós igényekkel lépett fel. *Antonescu* azzal a pókhendi állítással utasította vissza *Csáky* gróf engedkeny szavait, hogy „nem fogadhatja el a román vérel beszennyezett kezét.“

Az olasz külügyi felhivatalos folyóirat a továbbiakban azt a véleményét fejezi ki, hogy román részről inkább belpolitikai okokból szitják a revíziós hangulatot, mint a trianoni határok visszaállításának gondolatától vezetve. A bécsi határozattal szemben megnyilvánult azonnali és érthető visszahatást — írja a lap — később olyan revíziós megnyilvánulások követték, amelyek nem illeszthetők bele

A döntőbíráskodás szellemébe és még kevésbé a hármass egyezménybe, amelyhez Magyarország és Románia csatlakozott. A bécsi döntés az új dunai rend első tényleges eredménye volt és a tengelypolitikához csatlakozott két dunai állam között a megértés egészen más légkörének kell kialakulnia. A magyarellenes romániai hangulat nemcsak az erdélyi kérdésre szorítkozott, hanem kiterjedt a belgrádi szerződés által megszentelt magyar-jugoszláv békepolitikára is. Ezért a Budapesttel szemben tanúsított magatartást meg kell változtatni, — fejezi be cikkét a lap.

A Basler Nachrichten szerint a szovjet-román feszültség is nagyrészen a romániai irredenta izgatásnak tulajdonítható.

Beszüntették a brassói Magyar Turista Társaságot és Székely Társaságot. — Ismét özönlének a magyar menekültek Erdély romániai részéből.

Bukarestből jelentik (MTL.) Minisztertanácsi határozat alapján beszüntették a brassói Magyar Turista Társaságot és a brassói Székely Társaságot.

Marosvásárhely. A román uralom alatt maradt területről újabb menekültek érkeztek Marosvásárhelyre. Elmondták, hogy egyre zsúfoltabban futnak a vonatok Brassó felől a háromszéki határátlépő állomások felé. A menekülőknél el kellett adniuk minden ingó és ingatlan vagyonukat és árukat letétbe kellett helyezni. A bukaresti magyarok élete rendkívül nehéz, a bécsi döntés után a vasgárdisták felszólították minden gyárost, céget és a magánosokat is, hogy azonnali hatállyal és minden kártérítés nélkül bocsássák el a magyar alkalmazottaikat. A vasgárdisták kiadták a jelszót, hogy inkább zsidókat kell alkalmazni, mint magyarokat. Több munkaadó nem akart engedelmességni a felszólításnak, mire a vasgárdisták nemcsak a magyar munkásokat, hanem a munkaadókat is véresre verték. Bukarest utcáin magyarul beszélni egyenesen életveszélyt jelent. A baksis-rendszer nem szűnt meg, a vasgárdisták szintén szabott áron dolgoznak. Az árak hihetetlen mértékben emelkednek. Bukarestben egy tojás ára 7 lei, egy liter tej 21 lei, egy kg túró 180 lei.

1941 február 2-án

lesz a „Lorántffy Zsuzsanna” református jótékony egyesület hagyományos táncmulatsága a Ref. Kulturház termében. Az estélyt 24 pár nyitja meg színpompás magyar táncgal. Az est jövedelmét a helybeli református árvaház céljaira fordítják. Akik szeretik a szépet, a finom hangulatú mulatságot és szívükön viselik az árvák sorsát — bizonyára mindnyájan ott lesznek ezen az estélyen.

Vásároljunk a Baross Szövetség tagjainál

Koepfnerné és Társa
Budapest IV., Haris-köz 2.

függönyanyagok,
butorcretonok,
butorszövetek,
csipkék, falyok,
női divatcikkek

Telefon: 187-308

Postafelhívószám: csekk számszáma: 12.105.

Székely üzlet!

Urmössy és Eördögh
férfi- és női szövetek,
selyem, vászon

Budapest IV. Petőfi Sándor-u. 3. udvarban.

KORONA Filmszínház

Telefon: 13-51.
(Sas palota)

Január 5-ikétől, vasárnaptól a várva-várt gyönyörű francia film

DALOLA SZIV

(Schubert szerenád)

Főszereplők: **Lilian Harvey és Louis Jouvet.**

Rendezte: **J. BOYER.** — Előadások d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor. — Vasárnap és hétfő délelőtt 11 órakor matiné olcsó helyárrakkal **Meseautó.**

„Az eljövendő hat hónap alatt megálljuk helyünket, vagy elbukunk”

Angol köziró feltűnésteltő cikke Anglia háborús helyzetéről. Megnyit az amerikai kongresszus hetvenhetedik ülészsaka

Price a Daily Mail hasábjain „Az eljövendő hat hónap alatt megálljuk helyünket vagy elbukunk” című cikkében többek között a következőket írja:

— Egy esztendővel ezelőtt csak egy ellenségünk és egy hatalmas szövetségünk volt. Ma fordított a helyzet. Ma az angol birodalom a görögök segítségével és kis csoportok közreműködésével eltekintve egyedül áll. Németország a múlt évben nem csupán nagy hadsereggel, hajóhaddal és légerővel rendelkező szövetségest nyert, hanem megszerezte Európa ipari és gazdasági segélyforrásai feletti uralmát, az északi foktól a Pyrenéusokig. Brestől a Fekete-tengerig. Ha valaki egy esztendővel ezelőtt így jósolta volna, boldognak tartották volna. Tavaly ebben az időben erősen bízunk a Maginot vonalban. Ne bízunk most túlságosan az Egyesült Államokban. Sir Layton, az ellátásügyi minisztérium főigazgatója a következő hírt hozta Amerikából: az amerikai erőfeszítések következménye nem várható tavaszra, csak őszre. Senki se higgye, hogy az idén Amerika ontani fogja a fegyvereket.

Dinamittal felrobbantják a City megrongálódott épületeit.

Londonból jelentik: (Reuter.) Pénteken szerzett értesülés szerint valamennyi citybeli épülete, mely a vasárnapi légitámadás során megrongálódott, valószínűleg a most következő hetekben légitámadás során megrongálódott, valószínűleg a most következő hetekben dinamittal felrobbantják, kivéve néhány megrongált régi templomot. Pénteken délután a levegőbe röpítették az Aldersgaten melletti házak bombától talált épületei között az 1723-ban épített híres Sheapsidei Sim-

son pincét, ahol megőrizték bizonyos régi vendéglátó szokásokat.

Szokatlan angol beismerés.

Buenos Airesből jelentik: (Stefani.)

A National londoni tudósítója szerint, Anglia első ízben ismeri el, hogy Anglia a háború első 16 hónapjában négy és fél millió tonna kereskedelmi hajóteret veszített.

A családnak „magaslapi napot”!

Kérdezze az orvosát:

mindnyájuk testi és lelki kondícióját javítja. A „magaslapi nap” csak hawaii jelzéssel valódi! Kapható a szaküzletekben. Érdekes, színesen illusztrált leírást küld:

MAGYAR SIEMENS kvarclámpa-osztály

Budapest, VI., Nagymező-utca 4.
Főlerakat: AEG-Unió, Budapest, Rudolf trónörökös-tér 5.

Lapozgatás a román sajtóban

A Cuvantul újévi száma érkezett ma hozzánk, hosszú idő óta a bukaresti sajtó első hírnöke, azért keserű emlékek borzongatják a hátunkat, amint a szokatlanná vált lepedő-oldalak erős nyomdafesték szaga megcsap bennünket. Vaskos, 24 oldalas szám, a címe zöld betűkkel írva a cím alatt a lap jellege: A legionárius mozgalom újságja. Az első oldal ragadós, mázgas ötszínű nyomásban szimbolikus kép: egy Szent György lovagszerűen szilaj paripán ülő harsonás arkangyal lándzsájával leszúrja a zöld gyepen heverő sátlánt. Nyilván a legionista mozgalom győzelmét ábrázolja a kép.

Az egész lap e győzelem dicsősége jegyében készült. Oldalas visszapillantások a legionista forradalom esztendejére Mihály király, Antonescu tábornok és Hotia Sima képével. Aztán hatalmas visszaemlékezés a mozgalom válságos óráira, az úgynevezett Nicadorok. — Nicolae Constantinescu, Ion Caranica és Doru Belimace — áldozathozására, akik tudvaleg a színajai állomáson megölték Duca miniszterelnököt és ezért halállal lakoltak. Pényképeket közöl a lap a három merénylőről, amint a tett elkövetése előtt verőfé-

nyes hegyoldalban állanak, amint a főtárgyaláson a vádlottak korlátja mögött néznek sorsukkal szembe s amint rabruhában, bilincsekbe verve ülnek a vacaresti fegyházban. Természetesen minden cikk azzal a megállapítással végződik, hogy ezek az áldozathozások nem voltak hiábavalók, mert előkészítették a győzelmet.

A lap egyébként rendkívül unalmas. Állandó utalások vannak a sírokra, amelyekből új román élet és erő fog feltámadni az új esztendőben; a kapitány mondásaiból bő idézeteket közölnek a cikkek, egybevéve azokat Antonescu tábornok újévi szövegével s különös erőfeszítéssel mutatnak rá arra a „csodára”, hogy a legionista mozgalom, amelyet Zelea Codreanu alapított meg és amely minden szálával az ő személyéhez fűződött, a kapitány halála után is tudott diadalmaskodni és továbbra is büszkén meg tud maradni a győzelem útján.

A román szövegek értékét eddig is jól ismertük, de most, hogy abba az új légkörbe csapnak át hozzánk ezek a hangok, amelyben felszabadulásunk óta élünk, még inkább érezzük bennük az önáltatás tragikomikumát.

Petain vezetése alatt

Triumvirátus kerül Franciaország élére

Darlan, Huntziger és Flandin a hármass kormányzótanács tagjai

Vichyből jelentik (Havas): Az egyik külföldi hírszolgálati iroda jelentette a francia kormány átalakítását. Valóban lehetséges, hogy a közeljövőben megtörténik a kormány átalakítása. de ebben a kérdésben eddig még semmiféle döntés nem történt és ezzel kapcsolatban megjelent mindenfajta hír legalább is korai.

A Nemzeti Újság jelentése szerint

Vichyben hosszú hetekig tartó bizonytalanság után, pénteken délután vált közismertté a belpolitikai kibontakozás első ténye. Eszerint a jövőben Pétain vezetése alatt triumvirátus kerül Franciaország élére. Ennek tagjai Darlan, Huntziger és Flandin. Ez a triumvirátus intézi majd Pétain vezetése alatt Franciaország sorsát.

Kétezernyolcszáz hold földet szántottak fel a Szociális Szervezet traktorai a megyében

Visszarendelik az állatállomány pótlását helyettesítő traktorokat

Nagyvárad. Saját tud. Tizenkilenc traktor nagyjelentőségű teljesítményéről emlékeztünk meg, kifejezésre juttatva azt a pótolhatatlan kárt, mely a traktorok esetleges visszarendelése okozta a megye lakosságának. Ismeretes az a rendkívül nagyjelentőségű szociális munka, melyet az Erdélyi Szociális Szervezet a visszacsatolás óta az erdélyi területeken hónapok óta kifejt.

Ezek közé tartozott annak a széleskörű problémának megoldása, mely a megyei gazdáknak a földek felszántásában sietett segítségére, mert a román megszállás utolsó éveiben a megye állatállománya a rekvirálások következtében annyira leromlott, hogy ennek pótlására gondolni sem lehetett. Összesen tizenkilenc traktor tett lehetővé, hogy a régi hátramentis járásokban — különösen Nagyszalonta környékén — a legrövidebb idő alatt 2800 hold földet szántottak fel s ezek a munkálatok iskolapéldául szolgáltak egyben a modern gazdálkodásnak is. Ha a Szociális Szervezet nem adja meg ezt a kiszámíthatatlan előnyt, felszántatlanul maradtak volna a földek. Talán még értékesebb munkát végzett azzal, hogy tekintet nélkül az állatarányra, olyan földeket szántott fel, amelyeket ekével a legjobb körülmények között sem lehetett volna felszántani, mert az erdőtűz zónán például félmázsás követő forgatótt ki, a gyepfűrésszel szintén pótolhatatlan munkát végzett, gazdaságosan fokozva a föld termelőképességét a mély szántással is.

Nemzetgazdasági szempontból is nagyjelentőségű volt a traktorokkal való szántás, mert az időjárás sem engedte meg a lőszántást.

Most a tél beálltával, mikor a traktorokat szabályszerűen előkészítették a telelésre s az érdekelt községek közöttük Nagyszalonta, a legnagyobb anyagi áldozattal garázst bérelt részükre, az a szomorú hír érkezett, hogy felsőbb intézkedésre a leromlott állatállomány pótlását szolgáló traktorokat visszarendelik és továbbmunkájukat megszüntetik. A hírt dr. Kocsis Margit, a megyei Szociális Szervezet agilis előadója is megerősítette, kifejtve, hogy a traktorok elvesztése pótolhatatlan kárt jelentene az érdekelt gazdáknak, különösen

most, mikor a megye állatállománya közelről sem javult annyira, hogy a traktorokat nélkülözni lehetne. A traktorok használata alkalmával azoknak jövedelmezőségét még fokozni lehetne nyáron részcsépeléssel, ősszel tengeriszárítópó és szecsakavágással, télen takarmányozógép alakjában ezenkívül tárcsás boronává is át lehet szereltetni.

Az érdekelt gazdák kétségbeesetten gondolnak arra, hogy milyen nehéz helyzetbe kerülnek a traktorok nélkül, holott minden reményük az volt, hogy majd a tavaszi szántást minél hamarabb befejezhessék. P. Gy.

Biztosítsa időben tavaszi nitrogéntrágya szükségletét!

Péti só

(mészamonsalétrum)

17% N tartalommal szemcsés, vetéssel egyidőben könnyen szórható, nem porzik, nem mar, nem mérgez!

Kitűnő eredménnyel alkalmazható!

Díjtalan szaktanácssal szolgál!

Péti nitrogénművek r. t.

Budapest, V. Nádor u. 21.

Dublin bombázásával foglalkozott az ír minisztertanács

Megállapították a bombák eredetét és tiltakozó jegyzéket nyújtanak át az illetékes kormányoknak

Dublinból jelenti a belgrádi Politika: Tegnap délután háromórás minisztertanácsra ült össze az ír kormány, amelyen Dublin és környékének bombázásával foglalkozott. A minisztertanács után kommunikét adtak ki, amelyben a következő áll:

— A lehullott bombák repeszdarabjaiból megállapították azoknak kétségtelen eredetét. A kormány elhatározta, hogy tiltakozó jegyzéket fog átadni az illetékes kormányoknak, anyagi kártérítést, a holtak családtagjainak járulékot és garanciát követelve arra, hogy ilyen eset nem ismétlődik meg a jövőben.

Belgrád. A Politika berlini jelentése szerint a Dublin és más ír városok

bombázásával kapcsolatban illetékes berlini politikai körök kijelentették, hogy mivel értesüléssel nem rendelkeznek az ügyről, nem mondhatnak véleményt.

Dublinból jelenti a belgrádi Politika: Weeklof járásban több ejtőernyővel ledobott és időzített bombát találtak. A lakosság látta az aláhulló aknákat, de csak sokára találták meg azokat. Amikor megállapították a bombák helyét, egy kilométeres körzetben kilakoltatták a lakosságot. A bombák két méter hosszúak és egy méter szélesek. Tegnap éjszaka negyven gyújtóbomba hullott egy írországi lóversenypályára, de mindössze egy vízvezetékét rombolt szét.

A közlegő népszámlálás sürgőssé teszi a házzámtáblák felszerelését

Január 10-ig minden háztulajdonos szerezze be házzámtábláját

Nagyvárad város polgármesteri hivatala M. H. 689—1941. sz. alatt a következő felhívást bocsátotta ki:

A volt városi katonai parancsnokság visszaállította a régi magyar utcák elnevezését és azokat a megfelelő utcajelző táblákkal látta el. Az érvényben lévő építési szabályrendelet értelmében minden tulajdonos beépített ingatlanát saját költségén szabályszerű házzámtáblával tartozik megjelölni. Az eddig történt kétbizbeni felhívás dacára az érdekelt tulajdonosok fele még mindig nem tett eleget fenti kötelezettségének és ennek következtében a házzámtáblák kiöntése mindezeig nem történt meg.

A közlegő népszámlálásra való tekintettel a házzámtáblák elhelyezésével tovább várni nem lehet.

Ezért felhívom a már elnevezett utcákban lakó beépített ingatlanok tulajdonosait, hogy házzámtábláikat haladéktalanul rendeljék meg a helybeli Iván Testvérek, Vitéz-utca 34. sz. öntödéjében, amely cég városi árlejts szerint egy házzámtáblát 2 pengő 30 fillér árban készít el és

helyez el az érdekelt tulajdonosok előzetes készpénzfizetésének ellenében. A beszolgáltatott régi házzámtáblák ugyanitt bruttó kg.-ként 70 fillérért váltatnak be.

Tudomására hozom az érdekelt tulajdonosoknak, hogy rendelkezéseiket 1941. január 10-éig feltétlenül eszközöljék, mert további halasztást nem engedélyezek és ezen határidő eltelte után a kihágók ellen a törvényes eljárást megindítom.

Ezen intézkedés csak a már utcajelzőtáblákkal ellátott utcákban lévő ingatlanokra vonatkozik.

A még el nem nevezett román nevű utcákban lévő ingatlanok tekintetében külön fogok intézkedni.

Nagyvárad, 1940. december 30.

Dr. Soós István,
polgármester.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Minisztartanácsot tartott a kormány

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai Teleki miniszterelnök elnöklésével pénteken délután 5 órai kezdettel minisztartanácsra ültek össze. A minisztartanács, mely fél-tizenegyet tartott, folyó kormányzati ügyeket tárgyalta.

Japán parlamenti küldöttség utazott Kinába

Tokió. (NTI): A japán országgyűlés mindkét házából alakított 25 tagú küldöttség, amelynek feladata az, hogy meggyorsítsa a kelet-ázsiai szövetség létrejöttét, pénteken délután Tokióból elutazott Kinába. A küldöttség bátorító üzenetet vitt Wangcsing-wei miniszternek és megvizsgálja a japán-kinai béke jelen feltételeit.

A kereseti adóra vonatkozó törvény módosítása

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap legújabb száma közli a pénzügyminiszter rendeletét a kereseti adóra vonatkozó törvény végrehajtási rendelete módosításáról. A rendelet intézkedik a legfeljebb 25 pengő kataszteri tisztajövedelmet bérlet kihasználóknak az általános kereseti adó alól való mentesítéséről, ugyancsak egy segédet és egy tanoncot vagy segéd nélkül legfeljebb két tanoncot foglalkoztató önálló kézműiparos adózásáról. Többek között az elévülés és adócsalások, valamint a szabálytalanságok büntetésének kérdését is szabályozza a rendelet.

Kinevezések és előléptetések a külügyminisztériumban

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap mai száma közli a m. kir. külügyminisztériumban történt kinevezéseket és előléptetéseket. A kormányzó a m. kir. külügyminiszter előterjesztésére többek között Ghyczy Jenő elsőosztályú követségi tanácsost rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterre nevezte ki. Ullein-Reviczky Antal Zsigmond másodosztályú követségi tanácsost elsőosztályú követségi tanácsossá nevezte ki és egyúttal neki a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címet adományozta. Végül Bartheldy Tibor rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címmel felruházott elsőosztályú követségi tanácsosnak a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri jellegű adományozta a kormányzó.

35 perc **Kolozsvár**
70 perc **Budapest**
85 perc **Marosvásárhely**
repülőgéppel.

A Magyar Légiforgalmi r. t.

Járatok télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

Ákom, a boldog ember

Írta: Arvay Arpád

Huszonkét éven át, aki rongyos embert csak láttam ebben a városban, az mind magyar volt egy szálig. Utcasarkokon, nyilvános helyeken, irodámban, lakásomon lépten-nyomon találkoztam velük. Tépett condrajuk alól ásitott, fenyegetett a nyomorúság és mindig kértek. Segítségért, krajcárért, munkáért könyörgöttek. Ha megkérdeztem nevüket, csengő, szép, magyar neveket hallottam. Ugynevezett „törzsökös magyarok” voltak és némán, hangtalanul pusztultak.

Ilyen kis, rongyosember volt Ákom is. Ne haragudjék érte, hogy kiírtam a nevét, ha ez az írás véletlenül kezébe jut. Nem akarok neki rosszat. Sőt! Azt szeretném, hogy példájából okuljanak azok, akik jobb ruhájukban, jobb viszonyaik között sem tudnak — vagy talán éppen azért nem tudnak — annyi lelki erőt tanusítani, mint ő.

Figuráját már régen ismertem. Nem volt nehéz dolog ismeretséget kötni vele, hisz utcajáró ember vagyok, ő pedig utcaseprő volt. Hol ebben, hol abban az utcában bukkant fel. Szorgalmasan kovárt a port, látható élvezettel fekiúdt bele seprűjébe s látszott rajta, hogy talán semmi sem érdekli jobban ezen a világon, mint hogy a göröngyös váradi utcát a lehelőség szerint mennél jobban megtakarítsa a bőven ráhulló szeméttől.

Nem akarom a többi kollégáit se megsérteni, de azt hiszem, Ákom volt a legszorgalmasabb utcaseprő, akit valaha ismertem. Pedig természetű ő volt a legkisebb mindnyájuk között. Hisz azért is jegyeztem meg magamnak olyan jól ezt a kisöregét, mert nem tudtam mosolygás nélkül megállni, hogy nagyobb volt a hátasági seprő, mint ő jómaga, de azért olyan ügyesen, olyan mulattatóan kedvesen bánt el vele és a poros, sáros utcával, mint akik az Isten is erre a mesterségre teremtték.

De akármilyen kicsiny volt is alakra, ruhája foszladozó, rojtoskodó volt mindig. A világ sok-sok millió méter posztójából és szövetéből, úgy látszik, nem jutott annyi soha, hogy ez a szegény váradi utcaseprő is rendszer ruhát viseljen. Hiába, kevés volt az utcaseprői fizetés, valamilyen lakásra, élelemre, egy kis dohányra talán még futotta, de ezenkívül csak a szegényember örök divatjára, az ócska, kopott ruházatra tellett belőle.

Am egyszer még ezt is elirigyelték tőle. Akkor történt, amikor 1934-ben elemi erővel fellángolt a román hazafiság és kormányhivatalosan kijelentették, hogy aki nem tud románul, közhivatalt semmi szín alatt nem viselhet. Nos, egy szép napon a furcsa, kis utcaseprő is beállított hozzám a magyarpárti irodába.

— Felebbezni akarok, mert kitélek az állásomból, — jelentette be egyszerűen. — Hallottam, hogy itt segítenek a szegény magyar emberen.

Akkor tudtam meg a nevét, akkor jöttem vele közelebbi ismeretségbe. Hát felebbeztünk is. Megírtuk szépen, hogy az utcaseprő nem közhivatalnok, hanem fizikai munkás. Az ilyenek s hozzá még ennél a mesterségnél egyáltalán nincs szükség a román nyelv ismeretére. A szemét akkor sem ijed meg az utcán, ha románul vagy magyarul kiáltanak rá. Azt vakarni, seperni, gyűjteni kell úgy, mint a mi kisemberünk csinálja már huszonöt esztendő óta. Ehhez nem

kell egyetemi diploma, sőt nyelvvizsga sem. Csak kedv, rátermettség és munkavágy, ami talán fölösen is megvan a mi kisemberünkben.

— Mondanom sem kell, hiába felebbeztünk. A román urak siketek maradtak az érvelésnél szemben. Ákom, a magyar ember még utcaseprő sem maradhatott ebben a magyar városban. Kikerült az utcára. Láttam télen ödöngeni, munkára, meleg falatra éhesen ténferegni az utcákon. Kopott ruhája lassankint egészen ronggyá vált. Egyik télen már cipő se volt a lábán. Néha csomagot hordott, ha akadt, a piacról a nagyságának. Máskor a könyvradományt se vette meg. Magyar ember volt, eljutott ő is szülőföldjén a koldulásig.

Néha megfigyeltem, hogy valamelyik utcasarkon megáll és vággyólván, merően bámulja, hogyan dolgoznak a hegyi falvakból importált idegenfajú utcaseprők. Talán még is kritizálta magában munkájukat, talán el is gondolta, hogy ő mennyivel jobban tudná azt csinálni. Huszonöt évi gyakorlata volt már ebben a mesterségben, negyedszázadig simogatta, kapargatta a váradi utcákat és a sokai vakari kövekhez most mások idegen nyelven beszéltek. Nem is tisztultak meg azok soha olyan szépen, mint amikor az ő kezemunkája is hozzájárult a várósszépítéshez.

Ahogy Ákom napról-napra rongyosabb lett, lassan számoltam vele, — különösen így téltől — hogy rendőri riport lesz belőle, mint abból a többi szépen magyarból, aki ebben a pincében vagy abban a faskamrában megfagyott. Talán kicsinyhitétség volt fölem, de lemondtam róla egészen, már nem is számítottam a társadalom tényezői közé...

Azután jókét napig nem láttam. Hosszú hónapokig, egészen tégnapelőttig. Akkor hirtelen szembeállokotam vele. Illetőleg első pillanatra csak annyit láttam hazafelémenet, hogy egy furcsa kis ember a havas, fagyos járdán egy nagy seprővel bajlódik. Nagyobb volt a seprő, mint ő maga. Éppenúgy, mint hét évvel ezelőtt, amíg a román állam még nem irigyelte el a kényerét, valamikor Ákomnál, az utcára dobott utcaseprőnél.

Talán nem vagyok nagyképű, ha kijelentem, hogy igaz, emberi öröm szállt meg, amikor láttam, hogy mégis ő az. Az én régi ismerősöm, Ákom, a szemetes váradi utcák szerelmese. Egy pillanatra megárvartam az utcaseprős áhítatos rendjét és feltartottam munkájában.

— Lám, visszakerült Ákom, maga is... — szóltam hozzá.

— Igen, biz al Rögön, ahogy a magyarok „bejöttek”. — válaszolja fűgén.

— No és hogy megy a munka? — Boldog vagyok, nagyon boldog, uram, — feleli vidáman, — hogy itt újra dolgozhatok...

Azután nagyot köpött a markába, megragadta a hatalmas seprőt és tovább már nem is törődött velem. Belefeküdt az utca megszépítésébe lelkesen, odaadással, szakszerűen, úgy, mint egy emberölön keresztül, — amikor dolgozni hagyták, — magyarok, románok egyformán csinálta.

Legszébb, legolcsóbb fényképek
Róna fényképésznél
Nagyvárad, Teleky-utca 4.

Miseruhák, pluvialék, kelyhek, zászlók, cingulusok, gallérok, reverendák stb.

legelőnyösebb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.

Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.

77 éves cég.

Január 10-én kezdődnek a szlovák-magyar árucseretárgyalások

Pozsonyból jelentik (Bud. Tud.): A Szlovákia és Magyarország között érvényben levő árucseremegállapodást folyó évi február 4-ig meghosszabbították. Mint a szlovák távirati iroda illetékes helyről nyert értesülése alapján közli, a szlovák-magyar árucseremegállapodásra irányuló tárgyalásokat minden valószínűség szerint, január tizedikén kezdik meg. A tárgyalások színhelyét még nem állapították meg, de valószínűen a Tatrában folytatják le azokat.

A Római Katolikus Növédő Egyesület estélye

A nagyváradi Római Katolikus Növédő Egyesület január 6-án este 8 órai kezdettel műsoros estélyt rendez a Kereskedelmi Csarnok helyiségében. Az estély műsora a következő:

1. *Visszatérünk! Dolgozunk!* Előkép. Bevezetőt mond: Mártonffy András. — Konferál: gr. Haller Miklós.
2. Bikis-Csák István magyar dalait éneklő: Harsányi Anna hangverseny-énekesnő. Zongorán kísér: Macalik Gabriella.
3. Brahms: Magyar táncok. Jövő nemzedék.
4. Tiroli táncszíjelenet.
5. Angol walcser.
6. Két ország ölelkezése. Petőfitől, szavaltat.
7. Strauss nagy walcser: „Tavaszi hangok”. Éneklő: Harsányi Anna hangverseny-énekesnő. Tánc ugyanerre.
8. Palotás. Nyitó 8 pár.
9. Walcser. Nyitó 2 pár.

Utána tánc 2 óráig.
Jegyek válthatók a Katolikus Körben vasárnap délelőtt 10 órától 12-ig, délután 3-tól 7-ig. Hétfőn déltől a Kereskedelmi Csarnokban.

MERANO

szálloda

Budapest, IV., Bécsi-utca 2.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz. Pensiórendszer. Igen mérsékeltárak. Olcsó havi bérlet.

A legkellemesebb családi ház a Belváros szívében

Az új magyar élet felé

A keresztény ipar és kereskedelem gondjai

Minden más kérdést megelőzően érdeklő a keresztény magyar közvéleményt, hogy mi történik a felszabadult erdélyi részeken a keresztény magyar ipar és kereskedelem térhódítása érdekében. Ezen a problémán fordul meg a magyar városok ügye. Ettől függ többek között, hogy Szent László városából lehet-e ismét magyar város, vagy pedig továbbra is bele kell nyugodnunk abba, hogy a gazdasági élet vérkeringése úgyszólván kizárólag zsidó ereken fusson és eivonjon minden erőt a magyar lét-fenntartástól Nagyváradon.

Eddig csak szerény kezdeményezések történtek ebben az irányban. A katonai közigazgatás idejében 179 iparengedélyt adott ki a nagyváradi parancsnokság keresztény magyar iparosok és kereskedők számára, s mindössze 50-60 engedélyt a vármegye területére. De a pusztá engedély-kiadásán kívül alig történt valami az új magyar ipar és kereskedelem előharcosainak támogatása érdekében. Akadt közöttük, aki figyelemreméltó tőkével indult, mások szerényebb eszközökkel vállalkoztak a keresztény magyar térhódítás nagy feladatára, abban a reményben, hogy az állam minden rendelkezésre álló eszközzel melléjük áll és ha anyagiilag nem is segíti őket, legalább erkölcsi támogatással lehetővé teszi számukra, hogy fölvegyék a versenyt a zsidó hatalmasokkal. Ennek a támogatásnak a hiányában azonban, lassanként felőrölködik erejük, lassanként felőrölködik erejük, a magyar közönség nem elég öntudatos ahhoz, hogy harcos lélekkel és — ha kell — némi áldozatok árán is magáévá tegye ügyüket, a zsidók elattomos, fojtogató munkája minden vonalon megindult ellenük, úgyhogy sajnos, bizonyára lesznek közöttük, akik nem tudják átvészélni a nehéz időket és elhullanak a küzdelemben.

Ezt a szerencsétlenséget a zsidó iparengedélyek felülvizsgálásáig csak az árúelosztásnál a keresztény iparosok és kereskedők előnybenrésztésével lehet megelőzni. Ez volna az az erkölcsi támogatás, amelyet az állam szervei útján a magyar iparosoknak, de különösen a kereskedőknek nyújtani lehetne. A jelek szerint azonban ez sem történik meg. A keresztény kereskedők pénzért sem kapnak árut ugyanakkor, amikor a zsidókat hosszú hitellel pontosan kiszolgálják a gyárosok és képviselőik, s más titokzatos erők is rendszeresen érvényesülnek a keresztények háttérbeszorítására. S ha a keresztény kereskedők panasszal fordulnak azokhoz a tényezőkhöz, amelyeket illetékeseknek éreznek, olyan multszázadbeli felfogással találkozunk, mint például: „mit lehet tenni, az áru magántulajdon, nehéz egy józállamban előírni, hogy valaki ennek vagy annak adja az ő magán-

tulajdonát...“ Az eredmény: a zsidók mindenhez hozzájutnak, a magyaroknak csak bővli marad.

A keresztény kereskedők a zsidó iparengedélyek mielőbbi felülvizsgálásába vetik minden reményüket. Ez az intézkedés azonban még késik. Nagyváradon a katonai közigazgatás idejében is csak italmérési és trafik-engedélyeket vontak vissza zsidóktól, de ez elenyésző ahhoz az arányszámhoz képest, amelyben a zsidók gazdasági életünket elárasztották. S nem is a legfontosabb területek ezek. Elhódításuk nem változtat azon a szomorú tényen, hogy Nagyváradon a vásárló közönség számos üzletágban ma is kizárólag a zsidókra van utalva, éppúgy, mint a liberális, vagy a román uralom legsötétebb korszakában.

A polgári közigazgatás illetékes hivatala, a város elsőfokú iparhatósága tulajdonképpen csak december közepére szerveződött meg annyira, hogy az iparengedélyek kiosztása terén megkezdhetné az érdemleges munkát. Nem kevesebb, mint 300 kérvény vár itt elintézésre, de ezeknek csak elenyésző százaléka van kellőképpen felszerelve, úgyhogy az elintézésük ezért késedelmet szenved. Mégis kiadtak már december közepé óta 41 iparengedélyt keresztény magyar embereknek. Kezdetnek ez is valami.

Természetesen a polgári közigazgatás lassúbb ütemben tudja ezt az eljárást folytatni, mert törvényes előírások kötik. A legnagyobb baj az, hogy a zsidótörvény hatályát — érthetetlen módon — még nem terjesztették ki a felszabadult erdélyi részekre, s ez a körülmény lehetetlené teszi azokat az erélyes intézkedéseket, amelyekre pedig a keresztény magyar ipar és kereskedelem felvirágoztatása érdekében mulhatatlanul szükség volna. Azt azonban elvárja a magyar közvélemény, hogy az illetékes hatóságok máris a zsidótörvény szellemében járjanak el és egyetlen zsidónak se adjanak ki új iparengedélyt.

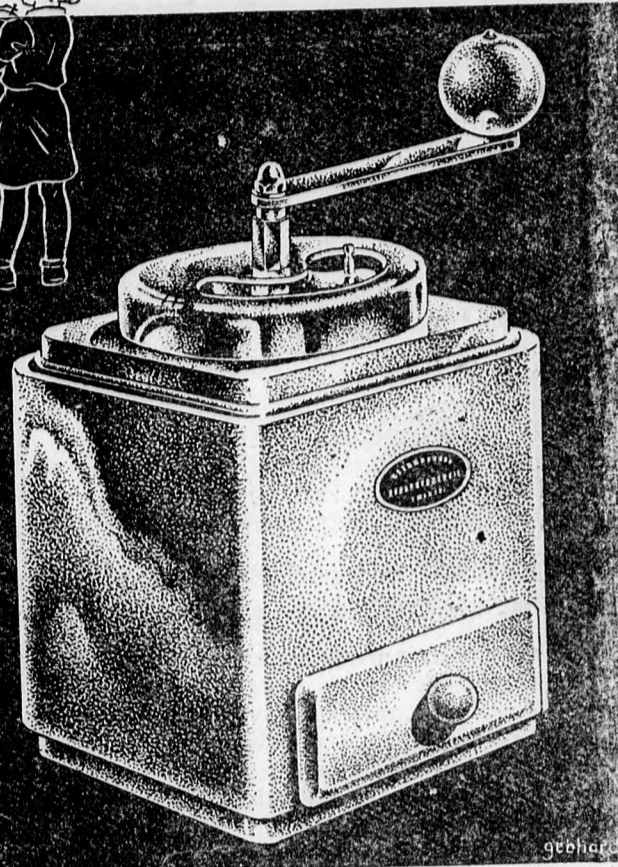
Ehelyett haladéktalanul meg kellene kezdeni a régi iparengedélyek felülvizsgálását. Nagyváradon a kereskedők száznak az iparengedélyt kellene sűrűsösen visszavonni, mert másként lehetetlen megtörni azt a megsemmisítő hatalmat, amellyel a zsidók, különösen a kereskedelem terén minden magyar kezdeményezést már csirájában elfojtani igyekeznek. Hogy erre a felülvizsgálásra mikor kerül a sor, azt csak kiszivárgott értesülések alapján lehet sejtteni. A polgári közigazgatásnak legfelsőbb útmutatások híján eddig még egyetlen zsidó iparengedély megvonása sem állott módjában, sőt a katonai közigazgatás erélyes ügykezelésének, tiszteltreméltó eredményeinek a polgári közigazgatás rendszerébe való beillesztése során ismét bizonyos előnyökhöz jutottak a zsidók, amelyek nemcsak felbátorították, hanem egyenesen kihívó magatartásukká tették őket.

Remélhetőleg, legkésőbb a tavaszig erélyes kormányintézkedések fogják észretéríteni az elbizakodottakat.

(j. b.)

A kávéfőzés történetéhez

Modern kávédaráló a középosztály háztartásában már jóformán csak ilyeneket láthatunk. Alakja eltér a régi kávédarálóktól ismert formájától és a mai modern konyhabútorokhoz igazodik. Gyönyörű, szép forma, rátekinteni is kellemes.

Két kávédaráló

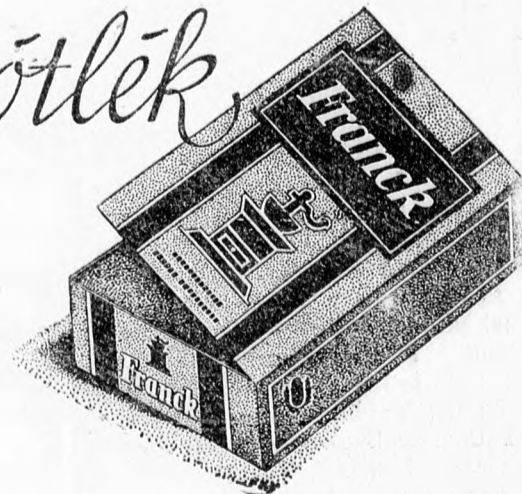
kell a kávéfőzéshez. Az egyik az, amellyel a kávé megdaráljuk. A legegyszerűbb házi asszonynak is nélkülözhetetlen segítőtársa ez.

A másik az a kávédaráló, amely a **Franck** kávépötlék jólismert kék-barna dobozán látható. Ez is ajánlatos, mégpedig minden kávéitalhoz! Ez adja szép, sötétbarna színét, különleges, tökéletes ízét és azt a kiváló zamátát, amely mindennapi kávékat előttünk olyan kívánatosá teszi. Ha csak rá gondolunk, máris érezzük pompás illatát.

Franck

kávépötlék

Al pitva: 1836. — Centenárium: 1936.

Kossuch János

Budapest IX. Vámház körút 5. Tel. 387-141

Üveg-, porcellán- és tüzilóedények. Dísztárgyak, üveg- és porcellánkészletek. Ajkai üveggyárának budapesti kiterjedése. Védjegye: „Magyar Kristály”. ABC tag

A városszéli telepek és a városfejlesztés

Hozzászólás az Össi-telepről „Uj Nagyvárad” kérdéséhez
Irtta: Dr Bérczi Endre

„Uj Nagyvárad arca” című, 1940. december 31-én a *Magyar Lapok*-ban megjelent újságcikkhez hozzá akar szólni a Telep. Mindnyájan jól akarunk, de az Igazságot mindenki a saját látószögéből keresi. A legtöbben pedig ki sem merik mondani. Ime, én kimondom a magam vélt Igazát. Vállalom érte a felelősséget és örülök, ha önök a cikk közlésével módot nyújtanának arra, hogy vállalhassam.

A telepek kérdése égető és egyik legfontosabb problémája Nagyvárad városának. Gyors megoldása lehetetlen, de hogy lassan is jól megoldható legyen, a leggyorsabban kell a rendelkezéshez hozzáfutni. A probléma el-

sősorban szociális és gazdasági és csak utolsósorban technikai. Ezért általánosságban a mérnökökre a technikai rész irányításának és megoldásának a szerepe vár és a többi nem rájuk tartozik. Mert éppen beállítottágnál fogva csak a városrendezés szemüvegén néznek és ha így néznek, feltétlenül téves eredményhez jutnak.

Szögezzük le először az általános elveket és ennek megállapíthatása céljából elmondok egy, az éleztülte példát a sok közül, amit láttam.

Állami házhelyet Váradon minden köztisztviselő, hadirokkant és hadiözevegny kapott, aki idejében kért, ha magyar volt is.

Fabarakkból a koldus-félszerbe innen a vályogházba Magyar alkotó erő győzelme az otthonszerzésben

Ismertem egy színmagyar családot. A férfi vak volt, az asszony beteges és 3-4 züllőben lévő nagyobb gyermek ténfergett körülöttük. A háborúban járványbarakknak épített, a város szélén lévő rozoga, mooskos fabarakkban laktak, képtelen szennyben, piszokban és nyomorúságban. Itt adott ugyanis a város ingyen odut a lakbérfizetésre képtelen szegénység legaljának. Soha nem volt pénzük és sohasem laktak jól. Az asszony jelentkezett, mint hadiözevegny és egy házhelyet kapott. Biztattam, építsen rá. Keserűen nevetett:

— Sohasem volt egy összegben 100 letem és senki sem adna nekem anynyit, — háritotta el a biztást.

— Ot leiert hoznak a katonák a kaszárnyából egy nagy kocsi szalmás ganét. Vessen vályogot és csinálják meg a házat maguk, — biztattam.

Egy hét múlva az egész család vályogot vetett. Míg a vályog száradt, kőműves mellé állottak dolgozni, hogy megtanulják, hogyan rakja a falat. Mikor a vályog megszáradt, nagyhirtelen összeraktak belőle egy kutyától nagyságu félszerit, pár rongyos deszkát és gazi vetettek a tetejébe és kiköltöztek a „magukéba”, le-

mondva önként az ingyen városi odúról. Hihetetlen változáson ment át a család. Az eddig munkakerülő gyermekek loholtak a munka után és éjjel is dolgoztak. Az asszony megtízszerezte magát és meggyógyult. A vak ember, kiének rongyai sem voltak, jobb ruhát és koldulási engedélyt szerzett és gyűjtötte a pénzt a házra.

Telire már egyszobás odujuk volt ablak nélkül, egy kis üveges ajtóval. Átteleltek. Három év múlva szép, tiszta, egészséges kétszobás konyhás, nagy ablakos vályogházuk volt és fászinjuk, a következő évben 3 malacot hizlaltak és megvették 100 pengőért a szomszédotokat. És a nagy kert dús táplálék, egészséges étellel látta el a boldog, dolgozó családot.

Sok ilyen példát mondhatnék. De csak a magyar alkotóerőt akartam bizonyítani, amelyik minden akadályon győz, — ha földet adnak alá. Ebből akartam levonni az első általános elvi tanulságot.

Most adni kell és nem elvenni. Felépíteni kell és nem leépíteni. És meg kell gondolni, hogy sokszáz ilyen szociális problémát oldott meg és old meg a telep.

A szörnyű telepeket az üzérkedő spekuláció tette szörnyűekké

Tudni kell, hogy a tényleg szörnyű telepek egyrésze a magánspekuláció szüleménye, a másik része (a Komendáns-rét, a Szöllősi-rét, az Össi-telep) állami parcellázás. A magánspekuláció tényéri házhelyeket öszegaztott, szük sikátorokat mért ki drága pénzért. Az állami telepeket sugár, széles utcák, hatalmas közterek és 1000 négyszögletes házhely-parcellák jellemzik. A fejlődés lehetősége előtt kőműves tér van itt. Sőt a jövődjő Váradnak a legkülönb részei lehetnek ezek, ha egyszer a városrendezés eljut odáig.

Szögezzük le még egy további tényit is, amelyről úgy látszik, nem értesült még a cikkíró Megyeri mérnök úr. Ugyanis a város román jellegének kidomborítása mesterségesen betelepített falusi románság, — mely kizárólag az állami telepeken lakott — szinte 100%-ban el is költözött. Egész utcasorok állanak üresen ezeken a telepeken. Csodálkozva figyeltem, hogy szinte mind elmentek, azok

is, akik a román világban is földmunkából és napszámából éltek és 20 év keserves küzdelmét jelentette a házuk. Először csak tájékozódásra ment át ez a román ember az új román határon. Szétnézett, visszajött és egy éjjel ingóival együtt eltűnt a család, a ház pedig itt maradt gazdátlanul. Pedig mindenki kapott 80 leies napszámot munkáta telepen, aki erre jelentkezett a városi közmunkánál.

Hol lesztek este?
Természetesen a
Spolarich
Kék Duna Étteremben!
AZ OPERA MELLETT
POMPÁS, ELEGANS, DIVATOS VACSORÁZÓHELY.
HIRES KONYHÁJÁVAL ÉS REGGEL 5-ig
Rácz Béla
MUZSIKÁL! TEL.: 121-315 és 122-525

Es nem bírom elhallgatni, bár nem tartozik ide, hogy az ittmaradtakhoz érkező levelek szerint, mind munkát kapott, ahogy átmént. És szomorú szívvel gondolok a mi összezsúfolva munkát váró menekülteinkre.

Nem hiszem, hogy a telepekre szorult városi magyarságot is ki akarná telepíteni falura Megyeri mérnök ur, vagy hogy a városfejlesztést össze-tévesztette volna a belváros fejlesztésével.
(Folyt. köv.)

Moszkvában 33 fok hideg, a Kaukázusban 10 fok meleg van

Skandináviában északi sarki hideg uralkodik

Nemsokára elérkezik hozzánk is az északi sarkvidéki hideg

Upsalából jelentik: A meteorológiai intézetek jelentették, hogy Észak-Európában rendkívül erős fagyhullám terjed. Svédországban most érte el tetőfokát a szinte sarkinak nevezhető hideg. Az ország legészakibb pontjain újév napján 50 fokot mértek fagyponat alatt. Skandináviában északi sarki hideg van. A svéd-norvég határon a hőmérő 48 fokot mutat a fagyponat alatt. Stockholmban a hideg 22 fok fagyponat alatt.

Moszkva. (Stefani.) Oroszország északi és középső részén hideghullám vonult át. Moszkvától északra 44 fokot mértek a fagyponat alatt, magában Moszkvában mínusz 33 fok volt a legnagyobb hideg. A Kaukázusban viszont 10 fok meletget mértek.

Nemsokára elérkezik hozzánk is az északi sarkvidéki hideg.

Az északi-északkeleti szél rövidesen az egész országra kiterjeszti hatását és meghozza az ideit tél harmadik nagy hideghullámát. A déli-délkeleti részekben egyideig még aránylag enyhe marad az idő és ugyanott sokfelé lesz még csapadék is, havas-

eső, ónos eső vagy havazás alakjában. Északon azonban már a lecsapódások megszűnnek és valószínűleg már a felhőzet is felszakadozik, ami erős éjjeli fagy kifejlődésére nyújt majd alkalmat.

Tagadják a bűnrészességet Kovarcz Emil és társai

A Magyarország írja: Kovarcz Emil nyilaskeresztés képviseelő és társai bűnpérenék tárgyalása során elsőnek Kovarcz Emilt hallgatta ki a törvényszék. Kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Tényleges honvédőnagy. Nyugalomba helyezését kérte és belépett a hungarista pártba, — amelynek legfőbb vezetésében vett részt. A pártban hangoztatta, hogy forradalmi átalakulásra van szükség, ez alatt azonban alkotmányos átalakulást értett. Tagadja, hogy vasutasok között szabotázs-mozgalmat szervezett volna.

Utána Kabai-Klémann János MÁV üzemi segédtsízt vádlottat hallgatták ki. Tagadja bűnösségét. Tagja volt a hungarista mozgalomnak. Amikor azt feloszlatták, a nyilaskeresztés pártba lépett. A rendőrségen tett vallomását teljes egészében visszavonja. A vasutasok között rópcédulákat osztott szét. A továbbiakban elmondja, hogy két pisztolyt és hozzávaló löszert rejtgetett, azonban a Belsőügyminiszter elleni merénylet tervéről nem tudott. A rendőrségen azért vallott másképp, mert megverték.

Ramminger István
női fodrász mester. Bazárépület.
(isméta régi helyén.) Alapítva 1899
Hajfestés, dauer, vas- és víz-hullám, parókakészítés.

PANNÓNIA GRILL

2 órákor
záróra.

Ilona et. Fred Sárry világrakció

és a kísérő csodás műsor. — Szigoruan családi szórakozóhely.

Baj van a színház körül

— Nyílt levél de Soós István polgármester úchoz —

Lirai vallomással

Kell kezdenem ezt a nyílt levelet: színházrajongó vagyok. Szinte kölyökkoromtól ott lebzseltem a színház környékén s nemcsak a kulisszák színe, de fonákjukat is megismertem és kiapasztaltam a kötélpádlások bonyolult rendszerét. Később, amikor újságíró lettem, már otthonosan jártam a színházban, színgazgatókkal, színészekkel börtalkoztam és az olvasópróbáktól a bemutató előadásig végig csináltam, végigigultam velük azt a lázas, magasfeszültségű idegmunkát, amely szívet és agyat annyira igénybevesz, s amit közönségesen „játéknak” nevezünk. Legjobb hitem szerint meg vagyok győződve róla, hogy ez a sokezeréves „játék”, amely annyi titokból tevődik össze s amelynek az „emberábrázolás” és „jellemfestés” csak egyik eleme tulajdonképpen — az emberi lélek legőszibb, legcsodálatosabb megnyilatkozása s életünk boldogságához feltétlenül hozzátartozik az is, hogy ebbe a játékba bele tudjunk oltadni és bele tudjunk teljesen feledkezni. Ezért mindig sajnáltam azokat, akik érzéketlenül mentek el a színházak mellett, mert nem vonzotta őket s nem izgatta a fantáziájukat az a réjtelmes világ, amely a színpadok gőzében jelenik meg és teljesedik ki; akik nem érzik az ízet, a zamatját annak a csodálatosan tiszta alkoholnak, amit ez a tömény művészet adni képes. Sajnáltam őket, mert szegényeknek tartottam nagyon. De egyben lenéztem és megvettem azokat is, akik a színházat összetévesztették a bretilivel s üdülni, szórakozni tudtak az olosz, üres és léleknélküli való káprázaton. Mert ilyet is nyújt a színház. Sőt legtöbbször csak ilyet tud nyújtani. „Ez kell a közönségnek!” „Be kell szoktatni a publikumot a színházba!” Ilyen és hasonló ürügyekkel csapják be magukat és a közönséget a tehetségtelen színházi emberek, akiknek legtöbbször annyi közük, vagy annyi érzékük sincs a színházhoz, mint egy szívelhájásodásban szenvedő szakácsnének a kakas-üllőn. Amikor baj van a színház körül, a színház akkor is „leég”, ha nem játszik egyebet, csak handabandát és limonádét. Nincs az az „Erzsébet”, az az „Ördöglovag”, az a „Csárdás kiskalapom” és az a vendégszereplő budapesti művész, aki meg tudja menteni. Sőt tovább megyek: Nincs az a színpártoló egyesület és nincs az a szubvenció, amely elég legyen ahhoz, hogy talpra tudjon állni a színház. Ez részben már bebizonyosodott nálunk Nagyváradon is és ez fog bebizonyosodni a jövőben, ha életre hívjuk a színpártoló egyesületet s a város „bőkezűen” támogatni fogja a színházat azzal a pénzzel, melyre ezer más fontosabb és égetőbb helyen is szükség volna. Egyrészt az embereket nem lehet kötéltel fogni a szórakozáshoz, másrészt pedig az sem megoldás, hogy a város „kulturamentés” címén elartson egy olyan társulatot, amelynek semmi varazsa, semmi igézete nincs a közönségre s amely továbbra is üres házak

előtt, rosszul betanult és csapnivalóan rossz tingli-tanglikkal szórakoztassa azt a néhány elkieseredett színházrajongót, akit semmi sem tud elriasztani a színházbajjárától. Mert erről van szó: Nagyváradon ezidőszent nincs olyan színházpublikum, amely a maga jószántából és önkéntes szórakozás mellett el tudna tartani egész éven át egy jó szintársulatot. Ezzel szemben van egy szintársulat, amely rossz és hovatovább közfelháborodást keltő előadásokat produkál.

Miért nincs közönség?

Köztudomású, hogy a színház drága mulatság s a kisebbségi sorban élő, szétmorzsolódott, elproletarizálódott magyar középosztálynak nem volt meg az anyagi előfeltétele, hogy színházba tudjon járni. Pedig kitűnő színházunk volt. A kolozsvári Thalia szintársulat hatalmas együttese, amelynek Nagyvárad is állomáshelye volt, színházi kultúrát teremtett a szó legnemesebb értelmében véve. Prózái együttese fővárosi színvonalú előadásokat tartott, klasszikus ciklusokat rendezett, bemutatta az összes újdonságokat. Az operett is hatalmas apparátussal dolgozott s játéknak és kiállításban egyaránt pompás előadásokat produkált. Ami pedig legfőbb érdeme volt ennek a színháznak: színészeket tudott nevelni és színházi atmoszférát teremtett az erdélyi városokban, amelyekben megfordult. A színház nézőterét azonban ebben a városban estéről-estére az a kultúrára szomjas zsidó középosztály töltötte meg, amely anyagi erejénél és fölényénél fogva megengedhette magának azt a fényűzést, hogy helyet tudott foglalni a bársonyszékeken és a páholyokban. Nem túlzok, ha azt álli-

tom, hogy Nagyváradon hetven százalékkal a zsidóság köréből került ki az állandó színházlátogató közönség. A fennmaradó harmadik százalékból csak tíz százalék keresztényt lehet számítani, aki mondjuk rendszeresen látogatta az előadásokat, míg húsz százalék úgynevezett „vasárnapi közönség” volt, „kárzatpublikum”, amely egy-egy erdélyi műveltségű operett vasárnap délutáni előadásán rohámozta meg a jegypénztárt. Az történi tehát, hogy amíg a zsidó publikum színházi kultúrája, ízlése és igénye kifejlődött — a magyarországi kényszerű helyzetében fájó szívvel kénytelen volt lemondani a színházbajjáról nemes szórakozásáról, elszokott, elidegenedett a színházról s ezáltal kritikai érzéke, igénye és ízlése is visszafejlődött. Nagyvárad felszabadulása után a zsidó közönség, amely ennek a színháznak a zömét alkotta, teljesen visszavonult. Nem látogatta a színházi előadásokat s az üresen maradt zsöllyesorokat s a páholyokat természetesen még nem foglalta el a színházbajjáról annyira elidegenedett s így minden színházi műveltséget nélkülöző keresztény publikum. Érdekes megfigyelni egy-egy úgynevezett díszelőadásán, amikor ez a közönség házfias kötelességének tartja, hogy ünneplőbe öltözve megjelenjen a nézőtérén, minden kritikai érzék híján éppen azokat a csapnivalóan rossz színészeket, kiöregedett ripacsokat tapsolja még legjobban, akiket még „a régi jó világból” ismerősként üdvözölhet a színpadon. Ez a legjellemzőbb talajtvesztett ízlésére s arra, hogy mikor és hol kellett abbahagynia a színházbajjáról.

Kétségtelen tehát, hogy nincsen

színházi közönségünk. A magyar társadalom újonnan érkezett rétege sem melegegett még annyira meg ebben a városban, hogy társadalmi eseménynek tekintsen egy színházi estét — nem is beszélve arról, hogy nagyrészt vidékről érkezett, lefokozott kultúrigényekkel — s így nem csoda, ha estéről-estére üresen ásit a színház nézőtere. Ebben a városban tehát ismételjük — az adott körülmények között — nincsen színházi közönség.

Mi a teendő ezekben?

A színháznak gondosan összeválogatott repertoárral, jó előadásokkal közönséget kell nevelnie, éberré kell tennie a színházat, színházi atmoszférát kell teremtenie s olyan előadásokat kell produkálnia, hogy a közönség — minden társadalmi kényszerűség nélkül is — kedvet kapjon a színházbajjárashoz.

Nagy és nehéz feladat! S csak kivételes tájékozottsággal, nagy körültekintéssel, lelekiismerettel, odaadó munkával lehet megvalósítani. Erre pedig a nagyvárad színház együttese mai formájában — mondjuk ki őszintén — nem alkalmas. Mindenek előtt kicsi a társulat létszáma. A színdarabokat nem tudják betanítani, s miközben hebegve, habogva és egymás szavába vágva küzködnek a szerepmemlétek nehézségeivel, elsikkad jobbsorra érdemes tehetségük is és pozdorjává törik a színpadi illúzió. Ezt kedves, jó barátom, Putnik Bálint, a színház igazgatója is kénytelen elismerni, s éppen ezért társadalmi segítséget sürget, hogy társulatának alapjait ki tudja építeni. Eddig talán nem is lenne baj. A hába csupán ott kezdődik, hogy a színház vezetésében nem minden a társulaton múlik. Elsősorban művész irányműködés kell — erre pedig nem látunk kézséget. A színház vezetői látványos tájékozatlanságot árulnak el ebben a tekintetben. Azzal védekeznek ugyan, hogy azért kénytelenek tingli-tanglikat, rossz színdarabokat műsorra tűzni, mert jó színdarab egyszerűen nincs.

Hát ez nem felel meg a valóság-

nak! A csökkent színdarabtermelés mellett is össze lehetett volna állítani olyan repertoárt, amelynek kétségtelenül vonzóereje lett volna a publikumra és nagyobb körökben is felkelthette volna az érdeklődést. Válogatás és tekintet nélkül a műfajra, felsorolhatnánk két tucat színdarabot. Ime néhány, amiket nem látnak ebben a városban: Németh László „Villámfényű” című mélyeszántó magyar társadalmi színműve. Asztalos Miklós — Lope de Vega — Laurisín látványos zenés táncosjátéka, a „Vidám szüret”, Sárdou „Rabagas”-című remek politikai satírája, melynek óriási sikere volt Budapesten. Babay József bűbájos „Furulyászó” című népi játék, Bibó Lajos „Juss”, „Eszter” és „Sásfészek” című szociális tárgyú színművei, Kodolányi „Végrendelete”, amely a „Földindulásnál” is jobb, tökéletesebb, Kovács Aladár „Téli Zsoltár” című színműve, amely Erdélyben játszódik és Apáczay Csery János életét vízi színpadra, s ha már erdélyi tárgyú szí-

Áradás

A végtélet lehet csak hasonló...

A föld és mennybolt ólmos, szürke szennyét hiába mossa oceanja könnyek és zuhatagja sodró vízözönnel, míg dühöd kedvvel, tombolva fröccsent szé az ég s a föld.
Két kegyetlen poroszló.

A földindulás lehet csak hasonló...

Külfelki kunyhók — könnyű kártyavárak (melegje még ki sem állt tűzhelyének, s illata száll lágy, tegnapi kenyérnek) ma rogyant lábba, koldussorba állnak s megindulnak
Sok pályavesztett bolygó.

S iszapsirban sorsuk beteljesül.

De föld és mennybolt ólmos, szürke szennyét csak egyre mossa oceanja könnyek és zuhatagja sodró vízözönnel, míg ég s Föld dermedt éjbe szenderül.

S a mennybolt hideg, lila végtelenje mosolyra torzul — értelmetlenül.

Fodor Viola

STANDARD

Mussolini tér 11-a.
Ulmann palota
Gyermekkoscsik,
csóbutorok, vas-
butorok, ágsodronyok legolcsóbban.
Telefon : 17.07.

műveknél tartunk, Szántó György „Aranyágacska” című történelmi drámája s egy egészen friss, váradi vonatkozású színmű, a „Hajnalodik”. De felsorolhatnám még Machiavelli-Vaszari, Mandragóra” című pompás vígjátékát, Dékány András-Liszt Nándor „Ludas Matyi” című, táncos, verses énekes népi egyvelegét, Coubier franciás könnyedségű szellemes négy-személyes játékát, az „Amée”-t és nem utolsó sorban Hubay Miklós „Rembrand” című színművét, amit a tehetséges fiatal szerző Fletcher-Lee ötlete alapján írt. De kifejeztem a felsorolásból Milan Begoviszky, a híres délszláv író „A harmadik” című drámáját és nagyon sok mást. Tudvalevő az is, hogy Budapesten az utóbbi időben éppen Aristophanesnek s az úgynevezett népi játékoknak volt legnagyobb közönségsikerük, de ugyancsak nagy sikert értek el a Galamb Sándor átdolgozásában színrevetülő, múlt századbeli szatírák, nevezetesen Eölvös József „Éljen az igazság”, Gadl József „Peleskei nótárius” és a „Nők az alkotmányban” című színjátéka. A vidéki színházak igényeinek figyelembevételével dolgozta ki Németh Antal az „Ember tragédiájának” egy olyan rendezői példányát, hogy kosztümök, díszletek és statiszták tömege nélkül is frenetikus sikerrel adható elő a remekmű. A Tragédia rendezői példányát, amit Németh Antal száz példányban sokszorosított, bármely vidéki színháznak szívesen megküldi a Nemzeti Színház.

Szindarab bőven akad

Csak színtársulat és közönség nincsen ebben a pillanatban. Már pedig, ha egy jó színtársulat jó szindarabokat játszik és jó előadásokat produkál, valószínű, hogy a közönség is kedvet kap a színházbajáráshoz. Ehhez természetesen kiartás kell. A színgazgató pedig csak úgy tud kiartani, ha támogatják. Abban a pillanatban tehát, amikor a város kellő garanciát lát arra nézve, hogy multjához és rangjához méltó színtársulatot kap — minden áldozatot meg kell hoznia, hogy kitartása legyen a

színgazgatónak s a színház közönségét tudjon nevelni. Addig azonban egy huncut vasat sem érdemes adni, mert minden szubvenció felelőtlen és hiábavaló pénzpocséklás.

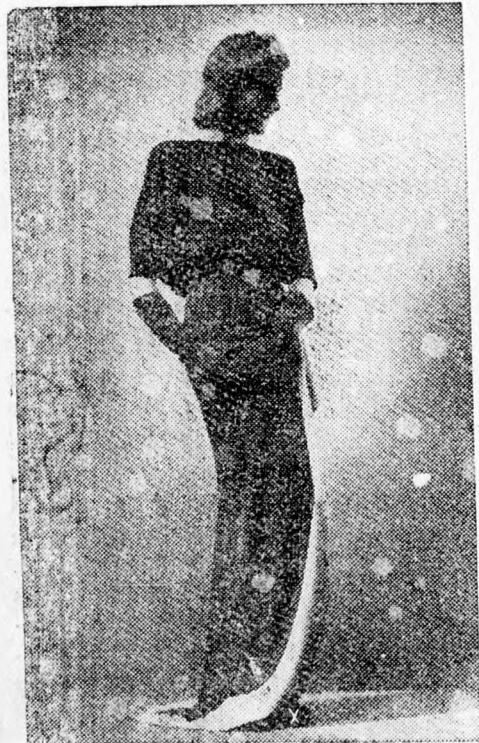
Arról a fölösleges hiúságról, arról az üresfejű lokálpatriotizmusról azonban le kell mondanunk, hogy állandó színházunk legyen. Lássuk be, hogy közönségünk nem tud eltartani állandó színtársulatot s ilyen áldozatra a város sem képes. Társuljunk két-három erdélyi várossal és elégedjünk meg kilencven, vagy százhusz színházi estével. Ennyi idő elegendő arra, hogy a legjobb szindarabokat bemutassák s klasszikus ciklusokat is rendezzenek. Miért vergődjön itt hatnyolc hónapig egy színtársulat kevés személyzettel, állandó válságokkal küzdve és verejtékes, keserű, elkedvetlenülítő atmoszférát árasztva maga körül? A mult kényszerűsége arra tanított bennünket, hogy kevesebb előadás, rövidebb színi szezon többet és jobbat jelent. Ha körülményeink — sajnos — nem engednek meg mást, miért ne lehetne ezt a rendszert, amely ezerszer jobb volt a mainál, valamilyen formában visszaállítani?

Putnik Bálinttal, a színház igazgatójával, aki kétségek nélkül jószándékú ember s akiben minden bizonnyal meg van a helyes érzék is, mindenestre haladéktalanul tárgyalni kell a megoldás felől.

Azaz a lírai vallomással kell befejeznem ezt a nyílt levelet, amivel elkezdtem: Színházrajongó vagyok. Világéletemben cinkosa, barátja voltam színészek és színgazgatóknak s nekik a legvégső esetben tudtam rosszat írni a színházról. Isten látja lelkem, most is sokáig készülődtem és nehezemre esett, hogy rosszat írjak. De úgy érzem, hogy mégis meg kell írnom. Ezen a színházon már az sem segít, ha csupa jót hazudunk az előadásokról. Ártani tehát nem ártottam vele. Legfeljebb közelebb jutunk a megoldáshoz. Ahhoz, hogy a színház nézőterén zavartalan és élményt jelentő előadásokban gyönyörködjünk megint.

Béteky László.

Két estélyi ruha

1. Színháziruha, selyememl átszőtt dohánybarna gyapjuszövetből, narancs-sárga selyemdiszítéssel. — 2. Fehér estélyi ruha, rádolgozott zsebekkel, melyeket gazdag gyöngyhímzés díszít

Meghülés?
Fájdalmak?

Magyar gyártmány!

Causyth
tabletta

Minden gyógyszerárban kapható!

20 TABLETTA ÁRA 3.40 P.

Érdekezze meg orvosát!

Gyártja: Tömörge gyógyszerár, Budapesti, Szent Gellért gyógyfürdő

SZÍNHÁZ

A Greguss Zoltán—Maróth Annie-est főbb érdekességei

A Szigligeti Színházban már serényen folynak a január 8-iki nagy Greguss Zoltán—Maróth Annie est próbái. A fővárosból velük érkezett rendező a színpadi hatásokat és világítási effektusokat próbálja ki, mert mint mindennek, ugy ennek is fontos szerepe van az előadáson.

Magyar költők, írók, külföldi poéták gyönyörű sorai hangzanak el a még néptelen nézőterén. Szathmáry Károly lázas igyekezettel adja az utasításokat a kibővített 40 tagú zenekarnak, mely az est keretén belül Erkel művét és Beethoven híres Egmont nyitányát játssza. Persze nagy gondot fordítanak a Nagy Testamentum zenéi aláfestésére.

A miszteriumszerű verssorokban az irodalmi stílus és muzsika kapcsolódik egybe. Már a próbákon kialakultak azok a számok, amelyek bizonyosan mély hatást fognak gyakorolni a közönségre. Tíz magyar író szólt meg szerdán este a színpadon és az erdélyi költők legragyogóbb alkotásait tolmácsolja Maróth Annie és Greguss Zoltán.

Külön ki kell emelni Adynak a Levél Párizsból és a Gare de l'Est-en c. versének dramatizált és színszerű előadását. Továbbá a Hamletből előadott drámai részleteket.

Eseménye persze az estélynek a Villon balladák, amelyek zenével aláfestve kerülnek színre. A Mult Idők Dámáiról a Vörös Coquillard balladák, ha és természetesen maga a Nagy Testamentum, mely körülbelül 30 percig tartó hatalmas produkció és azt a romantikus nagy zeneszerzők műveiből összeállított muzsika kíséri.

Ezek szerint érthető az a páratlan érdeklődés, amely az első napon már a jegypénztárnál megnyilvánult. A közönség igyekszik a legjobb helyet biztosítani a maga számára.

A színházi iroda közleményei:

— **Tokaji aszu.** A színház operett együttesének kimagasló teljesítménye lesz a Tokaji aszu, Szilágyi—Eisemann óriási sikerű zenés ujdonságának nagyváradi előadása, amely Tihanyi Vilmos főrendező rendezésében kerül színre Jurik Ica, Komlós Juci, Fonay Mártha, Horváth Mici, Rappert Dódi, D. Kovács József, Nagy Ferenc, Tanay Emil, Berengh Béla, Felhő Ervin, Bihari Zoltán főszereplésével szombaton este 8 órakor, vasárnap este 8 órakor, hétfőn este 8 és kedden este 8 órakor A. bérletben, mindenkor rendezés helyárrakkal.

— **Hétfőn két előadást tart a színház.** Hétfőn, Vízkereszt napján két előadás lesz a színházban. Délután 4 órakor a Csárdás kis kalapom magyar revü operett, este pedig a Tokaji

aszu kerül színre, mindkét előadás rendezés helyárrakkal.

— **Szerdán délután 4 órakor filléres helyárrakkal a Földindulás,** Kodolányi János nagyszerű drámája filléres helyárrakkal kerül színre. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 4 pengő. Jegyek már kaphatók.

— **Csütörtökön este félhelyáru előadásban** — amikor is minden jegy féláru — az Ördög nem alszik kerül színre Fónay Mártha, Tanay Emil, Felhő Ervin, Berengh Bélával a főszerepekben.

Heti műsor:

Vasárnap délután 4 órakor: **Rozmaring.** Operett, rendezés helyárrakkal.

Vasárnap este 8 órakor: **Tokaji aszu.** Hétfő délután 4 órakor: **Csárdás kis kalapom,** magyar revü operett. Rendezés helyárrakkal.

Hétfő este 8 órakor: **Tokaji aszu.** Kedd este 8 órakor: **Tokaji aszu.** A bérletben.

Szerdán délután 4 órakor filléres helyárrakkal: **Földindulás.** — Minden földszinti jegy 80 filléres, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 4 pengő.

Szerda este 8 órakor: **Maróth Annie és Greguss Zoltán, a Vigszínház tagjának nagy előadástje.** A teljes fővárosi műsorral. Zenekari kísérettel.

Csütörtök este 8 órakor: **Az ördög nem alszik.** Félhelyárrakkal.

Lilian Harvey megidézte a debreceni törvényszék

A hivatalos lap mai száma a következő érdekes idézést közli:

„A debreceni k. törvényszék közhírré teszi, hogy Angol-Magyar Bank Rt. felperesnek Harvey Lilian alperes ellen 54.800 P tőke és jár. iránt indított perében a perfelvételre határon túl tüzött ki felhívta a feleket, hogy 1941. évi február hó 13. napján délelőtt kilenc órakor hivatalos helyiségben jelenjenek meg, egyszersmind pedig Harvey Lilian alperes részére — aki Franciaországban (Antibes, A. M. Chemin des Sables, Villa Asmondée) oly helyen tartózkodik, hogy a közvetlen diplomáciai érintkezés hiánya miatt a keresetével nem kézbe-síthető — ügygondnokul dr. Hódy Zoltán ügyvédet nevezte ki.”

A bíróság a továbbiakban felhívja az alperest, hogy jelenjék meg vagy személyesen vagy ügyvédje által, ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30,
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkszámunk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem
 adunk vissza

Lapunk legközelebbi száma, tekintettel Vízkereszt ünnepére, kedden a rendes időben jelenik meg.

Látta-e már Fedák Sárít a Belvárosi Mozgóban? Nézze meg a TOKAJI ASZUT.

A nagyváradi Magyar Királyi Alföldi Szent László gimnázium igazgatója értesíti a szülőket, tanulókat és minden érdekeltet, hogy az iskolai előadások folyó hó 7-én nem kezdődnek meg, fűtőanyag hiány miatt. — Ugyancsak ez okból a tanítási szünet alatt hivatalos órákat sem tartunk. Az előadások megkezdéséről ugyanilyen úton fogjuk értesíteni az érdekelteket. — A vidéki tanulók szüleit azonban nyomatékosan figyelmeztetjük, hogy fiaikat nagyváradi szállásukra január 7-re beküldjék, mert az előadások esetleg már 8-án megkezdődhetnek.

Nézze meg a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZUT Fedákkal.

Ermelléki mezőgazdasági szövetkezet italmérési üzletében

percentest

keres január 1-re, feltételek megtudhatók nevezett szövetkezet irodájában, Székelyhid.

* Okleveles tanár magánvizsgákra felkiismeretesen előkészít, magyar nyelvi, helyesírási, valamint olasz nyelvi, gyors- és gépirási órákat ad. Beöthy Ödön utca 42, kapuval szemben.

Felejthetetlen élmény a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZU.

RENDELET A PAMUTÁRUK ÁRÁRÓL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az árellenőrzés országos kormánybiztosa rendeletet adott ki a szabványos minőségű szövet, az úgynevezett standardpamutárunk ármegállapításáról. A rendelet, amely megállapítja az előállítási és kereskedői árakat, a hivatalos lap szombati számában jelent meg.

A TOKAJI ASZU a Belvárosi Mozgóban a filmek királya.

MA KEZDŐDNEK A PÉCSI MŰVÉSZHETEK. Pécsről jelenti (MTI): A pécsi művészettek szombati ünnepélyes megnyitására Hóman Bálint kultuszminiszter képviseletében Pécsre érkezik dr. Vitéz Haász Aladár miniszteri osztályfőnök és a művészi és irodalmi tanács sok vezető tagja. Az ünnepi hetek eseményei a pécsi nemzeti színházban rendezendő irodalmi esttel kezdődnek.

Nézze meg a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZUT Fedákkal.

Finnországban levágják a háziállat-állomány tizedrészét. Helsinkiből jelenti: (Stefani.) A minisztertanács elhatározta, hogy az élelmiszer- és takarmánykészletek kímélése céljából az ország háziállatállományának egy tizedrészét levágják.

A TOKAJI ASZU a Belvárosi Mozgóban a filmek királya.

Tűzharcosok! A Magyar Országos Tűzharcos Szövetség nagyváradi főcsoportja alakuló közgyűlését tartja 1941. január 19-én délelőtt 10 órakor a szövetség dísztermében, melyre minden igazolt tagját meghívja. Egyben értesíti felavatandó tagjait, hogy ugyaneznap ünnepélyes felavatás is lesz. Szervező bizottság.

Látta-e már Fedák Sárít a Belvárosi Mozgóban? Nézze meg a TOKAJI ASZUT.

Úgyujtók újra kaphatók Tiszay óránál, Rákóczi-ut 6.

MEGÉRKEZETT NAGYVÁRADRA AZ ELSŐ RIZSSZÁLLITMÁNY. A m. kir. Kereskedelmi Hivatal közli: Értesítjük Nagyvárad vásárló közönségét, hogy az első rizsszállitmány megérkezett. Mindazon kereskedők, akik cukor-elosztásra jogosítottak, rizs eladásával is foglalkozhatnak. A rizs kicsinybeni eladási ára kilogrammonként 1 Pengő 26 fillér. Figyelmeztetjük úgy az eladó, mint a vásárlóközönséget, hogy a fenti árnál magasabban sem eladni, sem vásárolni nem szabad. Minden cukor kiszolgáltatásra jogosított kereskedő saját vevői részére a legközelebb esedékes cukorjegy felmutatása mellett egy negyed kilogram rizst szolgáltathat ki. Amennyiben a fenti árnál az eladó, vagy vevő magasabb árat kérne, vagy fizetne, ez a m. kir. Kereskedelmi Hivatal nagyváradi kirendeltségénél (Szaniszló-utca 27. sz. a.) azonnal bejelentendő, hogy az illető ellen a legszigorubb eljárást meg lehessen indítani.

Felejthetetlen élmény a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZU.

MOTOK MIHÁLY menekült keresztlevele Piskitelepről megérkezett. Jelenkezzen érte a plébániahivatalban, Rákóczi-ut 30. szám alatt.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Felejthetetlen élmény a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZU.

Pályázati hirdetés. Sz: 3-1941. A lemondás folytán megüresedett csikszentgyörgy-bánkfalvi római katonikus kántortanítói állásra. — Javadalma: 1. 140 kalongya rozs és 140 kalongya zab. 2. Oszpora 100 pengő. 3. 80 terü tűzifa. 4. 30 kézi napszám. 5. Stóla cca. 70 pengő. 6. Mise díjából 25 pengő. 7. 3 hold 400 négyszögöl szántó és 2 hold elsőosztályú kaszáló haszonélvezete. 8. Fairás és legeltetési jog. 9. Természetbeni lakás kerttel és mellékhelyiségekkel. 10. Megfelelő államségély. Kötelezései: 1. Az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése. 2. Az ifjúsági egyesületekben előadások tartása. 3. A kántori teendők pontos teljesítése és az iskolán kívüli népnevelés. 4. Részletes felvilágosítások a főesperesi hivatalba szerezhetők. Pályázati határidő folyó évi január hó 16. Kántori próba 1941. január hó 19-én délelőtt, amelyre a pályázók saját költségükön kötelesek megjelenni. Az állás kinevezés után azonnal elfoglalandó. Csikszentgyörgy, 1941. évi január hó 1-én. Egyháztanács.

Nézze meg a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZUT Fedákkal.

Kalmár László-nak a 'Halálos tavasz' rendezőjének újabb remekműve

Tóparti látomás

Főszerepben: Simor Erzs, Tolnay Klári, Jávör Pál

A példátlanul hatalmas sikerre és érdeklődésre való tekintettel hétfőn délután is tartunk 3 órás előadást. Jegyelővétel egész nap. Apollóban.

Látta-e már Fedák Sárít a Belvárosi Mozgóban? Nézze meg a TOKAJI ASZUT.

A háború ellenére emelkedik a születések száma Németországban. Berlinből jelenti: Dr. Conti birodalmi egészségügyi miniszter közlése szerint 1940. januártól—augusztusig Nagyméretországban 1,131,270 gyermek született, 33,295-el több, mint az előző évben. 1940. szeptember havára vonatkozólag megállapították, hogy a német nagyvárosokban ez év szeptemberében több gyermek született, mint az előző évben. Ha az 1939. évben a háború ellenére 1,633,000 születés volt egy a birodalom egészségügyi minisztere nyilatkozata alapján megállapítható, hogy az 1940-es év sem lesz rosszabb az előbbitől. A német sajtó dr. Conti nyilatkozatát kiemeli és hangsúlyozza, hogy a háború ellenére mutatkozó emelkedő születési arányszámok a német népek a vezetőibe vetett bizalmát és a háború győzelmes kimenetelétbe vetett hitet tükrözik vissza.

Nézze meg a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZUT Fedákkal.

Két láda könyvet és leánykaruhákat küldött a pécsi szakirányu iparostanonciskola a nagyváradi szakirányu iparostanonciskolának. A pécsi szakirányu ipariskola karácsony előtt arról értesítette a helyi ipariskola igazgatóját, hogy a pécsi iskola a nagyváradi testvériskolává fogadja és egyben kérdést is intézett abban az irányban, hogy az itteni ipariskolának mire volna leginkább szüksége? Mivel az ipariskola igazgatója köszönő sorokban fogadta el a felajánlott testvéri segítséget és egyben szakkönyvek küldését, valamint magyar ifjúsági könyveket kért. Most érkezett meg Nagyváradra a pécsi iskola ajándéka: két nagy ládában ifjúsági szépirodalmi munkák, szakkönyvek és a leánytanonciskola részére ruhaneműket küldött. A pécsi szakirányu testvériskola igazgatója és tantestülete azt is kilátásba helyezte, hogy rövidesen meglátogatják a nagyváradi iskolát, hogy a két iskola közötti testvériséget a személyes megismerkedéssel is kiemélyítsék. A nagyváradi ipariskola is reményli, hogy a tanév végéig össze tud gyűjteni egy kis alapot arra, hogy a tanulók egy részével olmelessen Pécsre tanulmányutra és a látogatás viszonzására. — Egyébként az öcsödi és a debreceni szakirányu tanonciskolák voltak az elsők, akik a felszabadulás után a nagyváradi ipariskolának segítségére siettek. Az öcsödi iskola, a magyar iparostanonciskolai szervezeti szabályok megküldésével, a debreceni pedig az igazgatóság meghívásával kedveskedett. Ilyképpen lassanként kiépül az ország ipariskolái között az a testvéri kapocs és egyöntetű együttműködés, — amelyre igen nagy szükség van s amely a multban is emelte a szakoktatás színvonalát s európai hírűvé tette a magyar szakiparost.

Látta-e már Fedák Sárít a Belvárosi Mozgóban? Nézze meg a TOKAJI ASZUT.

A TOKAJI ASZU a Belvárosi Mozgóban a filmek királya.

Felejthetetlen élmény a Belvárosi Mozgóban a TOKAJI ASZU.

Siversentyt rendez a vörös hadsereg. Moszkvából jelenti: Szovjetországban február 19. és 23. között a vörös hadsereg siversentyt rendez, amelyben százezer versenyző vesz részt. A verseny során egyéni és csapatbajnokságok szerepelnek.

Látta-e már Fedák Sárít a Belvárosi Mozgóban? Nézze meg a TOKAJI ASZUT.

Hét bivaly bőrébe bujtatott aranykincsek után kutatnak a nagykörsői nagygyerdőben. Nagykörsőről írják: A nép száján fennmaradt legendák szerint a nagykörsői nagygyerdőben a 150 éves török uralom letörése idején hét bivaly bőrébe varrva reneteg aranypénzt és kincset ástak el, — amelynek helyén időnként éjszánkánként kékes lángokat láttak fellobbanni. A nagykörsőiek már több ízben kutatták a bivalybőrbe varrt „kincsek” után, de eredménytelenül. Most a kincskeresési láz újból felkapott a tanyaiaik körében és egy idős feljárasi földműves, Bori Sándor engedélyt kért a hatóságoktól a kincskeresésre. Állítása szerint biztos nyomokon indul el, mert a sok arany hollétére vonatkozó térképek a birtokában vannak.

A TOKAJI ASZU a Belvárosi Mozgóban a filmek királya.

Milyen okmányok szükségesek a cukor-nagykereskedői joghoz?

Nagyvárad polgármestere az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter ur 124.000—1. b.—1940. sz. rendelete értelmében felhívom mindazon kereskedőket, akik cukornagykereskedőként való kijelölésüket hajtják, kérelmüket jelen hirdetmény megjelenésétől számított 8 napon belül az elsőfoku közigazgatási hatóság iktató hivatalába (városháza I. emelet 23. sz. szoba) adják be a következő mellékletekkel: a) Hat hónapnál nem régiebb erkölcsi bizonyítvány, b) saját és szülei születési anyakönyvi kivonata, valamint, ha a folyamodó törvényes házasságban él, házassági anyakönyvi kivonata és a hozzátartozó születési anyakönyvi kivonata, c) nyilatkozat, melyben a folyamodó büntetőjogi következmények terhe alatt kijelenti, hogy az 1939. IV. t. c. szempontjából zsidónak tekintendő, vagy nem? d) iparigazolvány, vagy annak hiteles másolata. A kérelmet a kereskedelem s közlekedésügyi miniszter urhoz kell címezni és elő kell adni, hogy a cukornagykereskedés céljára mennyi forgótőkével és milyen raktárhelyiséggel rendelkezik, valamint azt, hogy a cukornagykereskedéssel kapcsolatos gyakorlati ismereteket miképpen szerezte meg. Nagyvárad, 1941. január 3-án. Dr. Soós s. k. polgármester.

A TOKAJI ASZU a Belvárosi Mozgóban a filmek királya.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JANUÁR 5.

Budapest I.

- 8.00 Ébresztő. Szózat. Hanglemezek.
8.45 Hírek.
10.00 Református istentisztelet a Káivin-téri templomból. Predikál Benkő István, a pestkörnyéki egyházmegye esperese, rákospatai lelkipásztor.
11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a kir. udvari és várplébániatemplomból.
A szentbeszédet mise közben Németh László pápai kamarás, — szentendrei esperes mondja.
12.20 Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30 Matolcsy Margit és Orbán Sándor magyar dalokat énekel, kíséri Farkas Béla és cigányzenekara.
Közben
13.00 „Rádiókrónika.“ Elmondja Papp Jenő.
13.45 Hírek.
14.00 Hanglemezek.
15.00 „Anyaggazdálkodás a szőlőművelésben.“ Sántha László dr. m. kir. kísérletügyi igazgató előadása. A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.
15.30 Beszkártyzenekar. Vezényel Müller Károly.
16.30 „A tudomány kémei.“ Flórián E. előadása. Közművelődési előadásorozata.
17.00 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Honvédműsor.
18.00 Rácz Vali énekel, jazz-hármas kísérettel.
18.20 „Hónapok: Január.“ Márai Sándor csevegése.
18.35 Véghe Sándor hegedűl, zongorakísérettel.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Sporteredmények.
19.30 „Szerelmes királyok.“ Tökés Anna, Szelezky Zita és Abonyi Géza előadástje. Hangfelvétel.
20.10 A Székesfővárosi zenekar. Vezényel Rajter Lajos. Közreműködik Kőszegi Teréz.
21.40 Hírek, időjárásjelentés.
22.00 Közvetítés a Valéria-kávéházból. Oláh Kálmán cigányzenekara muzsikál.
23.00 Hírek német, olasz angol és francia nyelven.
23.30 Táncclemezek.
00.05 Hírek.

Budapest II.

- 11.00 Szórakoztató hanglemezek.
12.05 Ruszin leventefélőra. Közvetítés Ungvárról.
15.05 A Szeged—Csanádi Vasút Szaryaskerekéi Dalköre. Vezényel Héber János.
15.30 Csengery Ilona meséje: Manóka kalandjai.
16.00 Néprajzi képek Ipolyságtól Léváig. Manga János előadása.
16.30 Táncclemezek.
17.15 Az emberábrázolás a regényben. Kolozsvári Granpiere Emil előadása.
17.45 Id. Banda Ede cimbalmozik.
18.00 Visszatért erdélyi várak és kastélyok. Rados Jenő dr. felolvasása
18.30 Szalonötös.
19.30 Két népies költő. Erdélyi József és Illyés Gyula. Makay Gusztáv előadása.
20.00 Hírek.
21.10 Ügetőversenyeredmények.
20.20 Hanglemezek.
21.30 Időjárásjelentés.

HÉTFŐ, JANUÁR 6.

Budapest I.

- 8.00 Ébresztő. Szózat. Hanglemezek.
8.45 Hírek.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó Főtemplomból.
A szentbeszédet mise közben Látay Béla dr. pápai kamarás. budavári lelkész mondja. Közreműködik a templom ének- és zenekara. Vezényel Sugár Viktor. Orgonál Várhelyi Antal. — a) Sugár Viktor: Hasonajelek; b) Vavrincez Mór: Karácsonyi mise; c) Változó részek a Graudai Romanum szerint (férfikar); d) Himnusz. A magánzólamokat éneklé Szabó Ilonka. Hlaász Sándor és Fehérpataki Ervin.
11.20 Görög katolikus egyházi ének és szentbeszéd.
A szentbeszédet Szemerszky Myron hittanár mondja. Énekel a templom vegyeskara. ifj. Szemerszky János vezénylésével. — Előadásra kerül: Csajkovszkij: C-dur mise; Rimszkij-Korszakov: Miatyánkja, az ünnepi magasztalást Witkovszky Endre dr. éneklé. A mise végén ünnepélyes vízszentelés. Utána a Himnusz.
12.20 Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30 Az Operaház zenekara. Vezényel Fridl Frigyes.
Közben
13.00 „A pécsi ünnepi hetek.“ Vitéz Haász Aladár min. osztályfőnök előadása.
13.45 Hírek.
14.00 Hanglemezek. I. rész: Dalok és hangszerzők. II. rész. Szórakoztató művek.
15.00 Gyermekdelután. „Téli világ a gyermekkuckóban.“ Kilián Zoltán dalos-zenés hangképsora. Előadják a gyermekszereplők.
15.35 „A három királyok.“ Volly István néprajzi előadása. Hanglemezekkel. Felolvasás.

Budapesti bevásárlási forrás

Kricky

Iutásfalvi Pál Elemérné
Lukáts Ilonka

divatszalonja

Budapest, Váci-utca 34-ik szám
Telefon: 18-36-39

- 16.10 Ruszin hallgatóinknak.
17.00 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
17.15 A Rádió Szalonzenekara.
18.00 „Repül a szán...“ magyar dai-egyveleg. Összeállította Zakál Dénes. Közreműködik Kalmár Pál és Votisky Alice.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Sporteredmények.
19.25 Richard Laugs zongorázik a nagyars-német művészcsere keretében.
19.50 „Igazházi.“ Egy kegyes. jó atya. Mulatságos játék öt felvonásban. Szerezte Simai Kristóf kegyes iskolabéli pap.
21.49 Hírek, időjárásjelentés.
22.00 Országos Postászenekar. Vezényel Eördögh János.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és esperantó nyelven.
23.25 „A régi Bécs melódiai.“ Hanglemezek.

Budapest II.

- 11.00 Toki Horváth Gyula cigányzenekara.
15.00 Buttola Ede táncczenekara.
16.10 Szórakoztató zene. Hangfelvétel.
18.25 Az Operaház előadásának ismeretése.
18.30 Az Operaház január 4-iki előadásának közvetítése hangfelvételtől. A szevillai borbély. Vig dalmű 2 felvonásban, három képben. Zenéjét szerette Rossini. Fordította Harsányi Zsolt. Vezényel Ferencsik János. Rendezte Rékai András.
Az I. felvonás után kb.:
20.00 Hírek.
20.10 Ügetőversenyeredmények. A II. felvonás után. kb.:
21.10 Táncclemezek.
21.30 Időjárásjelentés.

KEDD, JANUÁR 7.

Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek, Közlemények. Etrend, Hanglemezek.
9.00 Ruszin hallgatóinknak: Görög katolikus istentisztelet karácsony-ünnepi istentisztelet az ungvári Székeseházból.
10.00 Hírek.
10.20 „Vidám történetek.“ Irta Bodnár István. Felolvasás.
10.45 „Divattudósítás.“ Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10 Rendőrzezenekar. Vezényel Szöllőssy Ferenc.
Közben
12.40 Hírek.

Budapest II.

- 17.40 Mózesné Junker Klára énekel, — zongorakísérettel.
18.10 Francia nyelvtanítás. — Garzó Miklós dr. előadása.
18.30 A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági félőrája.
19.00 Hanglemezek. Zenekari művek.
20.00 Hírek.
20.10 Közvetítés a Vadászkiirt szállóból. Pertis Pali és cigányzenekara muzsikál.
21.10 Német tornyok alatt. — Thurzó Gábor előadása.
21.30 Időjárásjelentés.

A mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: TÓPARTI LATOMÁS.
BELVÁROSI: TOKAJI ASZU.
KORONA: DALOL A SZIV.
KÖR MOZGÓ: A GORODI FOGOLY.
TIVOLI: BORS ISTVÁN.

Telefon: 18-01. **Belvárosi Mozgóban** Telefon: 18-01.

A bemutatón óriási sikert aratott.

„TOKAJI ASZU“

Bemutásra kerül Fedák Sári legjobb és leghatalmasabb filmje, megelőzve Budapestet a

A legújabb filmek koronája.

Parádés szereposztásban:

Fedák Sári

Bordy Bella
Erdélyi Mici
Keéri Panni

Bilicsy Tivadar
Páloczy László

Bihary József
Pethes Ferenc

Irta: Szilágyi László. — Rendezte: Bánky Viktor.
Zene: Eisemann Mihály.

A budapesti

MERINO

posztókereskedelmi r. t.

Nagyváradon

Rákóczi-ut 3-ik szám alatti
fiókküzlöte január elején
megnyilt

- 13.20 Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30 Sivó József cigányzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 A 15. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Serégi Artur.

Közben

- 15.40 „Mit főzünk.“ Háziasszonyok beszélgetnek.
16.10 Ruszin hallgatóinknak. Közvetítés Ungvárról.
16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven
17.15 Hanglemezek. Operettrészletek.
17.45 „Ariosto nem megy Magyarországra.“
18.15 A Rádió Szalonzenekara.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Szabó Kálmán táncczenekara.
19.40 „Találkozásom a színésszel.“ Jávor Pál előadása.
20.05 A Pajestrina-kórus. Vez. Vaszy Viktor.
20.40 „Télen,nyáron pusztán az én lakásom.“ Petőfi-versek.
21.10 „Ködből a napsugárba.“ Hanglemezek.
21.40 Hírek, időjárásjelentés.
22.00 Közvetítés a Hungaria-szállóból. Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.20 Csajkovszkij: D-dur hegedűverseny. (Georg Kulenkampf.)
00.05 Hírek.

Szabadonbocsátották Szász Pált és Bittay Imrét

Bukarestből jelentik (Bud. Tud.: A múlt év december 18-án az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület központi vezetőjét, Bittay Imrét a gyulafehérvári rendőrtörnök utasítására letartóztatták, majd rendőri fedezettel Gyulafehérvárra szállították. A letartóztatásra ürügyül a fenti egyesületnek egy állítólagos engedély nélküli gyűlése szolgáltatott okot, valójában azonban az egyesület tisztviselőinek adminisztratív működését minősítették gyűlésnek. December 29-én Szász Pál volt képviselőt, az Erdélyi Gazdasági Egyesület másik vezetőjét tartóztatták le. Mindkettőjüket átadták a nagyszabasi bíróságnak. A letartóztatások híre a magyar nemzetiségű lakosság körében osztatlan felháborodást keltett. Több oldalról történt intervenció következtében végül szabadon bocsátották a letartóztatottakat és Szász Pált a bukaresti belügyminisztérium államtitkára rendelte magához kihallgatásra.

Amig 'On alszsz

a Darmol dolgozik. Nyugodt alvását nem zavarja, mégis meghozza reggelre az enyhe és fájdalommentes kiürülést. Kellemes hashajtó: **DARMOI**

Magyarország számára is hasznosítható a Kíssármási földgáz

Budapestről jelentik: Dr. Pávay-Vajna Ferenc bányászati főtanácsos, a fel szabadult erdélyi területen, a Kíssármástól északra fekvő földgáz-medencéhez tartozó részen, amely a bécsi döntés révén Magyarországhoz került, befejezte a tudományos kutató munkát. A kutatásnak lényeges eredménye az, hogy a gázmedencének Magyarországon maradt részén az eredményes új furások biztosra vehetők, tehát a gáz a mi számunkra is megnyitható. Az első furást valószínűleg Mezőszentmihálytelke község határában fogják végezni. Az itt kitermelt gázzal átveszik Marosvásárhely ellátását és valószínű rövidesen Kolozsvár és más városok szükségletének kielégítésére is elegendő gázt tudnak termelni.

NYILTER

Kalmár László meserművének, a *Toparti látomások* példátlan sikere arra kényszerít bennünket, hogy hétfőn délután 3 órakor is tartsunk előadást mérsékelt helyárrakkal. A filmet csak keddig bezárólag játszhatjuk városunkban, miért is felkerünk mindenkit, hogy jegyét elővételben biztosítsa.

Apolló Filmszínház Igazgatósága.

Művészi kivitelű **cimtáblák** készítését, **dekoratív festést** vállal Gross Károly festőművész vezetése mellett

„HERMES” általános festészeti vállalat. Rákóczi-ut 2. lémelet. Szolid árak.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

Egy szeminárium, amely a maga nemében páratlan egész Európában

Internált tábori lelkészek élete a hóborította Alpok között

A jelenlegi háborúnak, amelyet a közvélemény és a sajtó immár következetesen a világtörténelem legnagyobb háborújának nevez, legizőbb pontja — legalább is eddig — 1940 júniusa volt, amely több kis állam eltűnésén, alapjában való megbontásán s az olasz hadüzeneten kívül a francia hadsereg teljes felbomlásához vezetett. Ettől a minden bizonytalanságban — arról, mi történt és mi történik a mai Párizsban, mi lett a hatalmuktól megfosztott francia politikussal és hadvezérekkel s néhány intímabb jellegű közlemény feltevése írásokat is produkált arról is, hol és hogyan élnek, vagy élhetnek — a cikkíró képzelete szerint — a már több, mint egy esztendeje mélyesen hallgató, vagy elhallgattatott gall írók, valamint jelentősebb művészek.

A napokban ismét egy újságcikk került a kezünkbe, amely — és éppen ez ad érdekességet a közleménynek — kivételesen annyi politikus és filmsztár emlegetése után — a francia hadsereg tábori lelkészeinek sorsával foglalkozik, még pedig konkrétumok alapján.

A megkapó közlemény, amely a franciák egyik szűkebb, de nem kevésbé jelentős osztályának a tábori lelkészeknek életét festi „Egy szeminárium, amely a maga nemében páratlan egész Európában” cím alatt a következőket írja:

Freibourg közelében, a svájci Alpok örök hóval borított csúcsai között áll a hauerivei cisztercita kolostor. Ez a kolostor az utóbbi fél esztendőben a maga nemében Európa egyetlen szemináriumává alakult. Ebbe a kolostorba internálták ugyanis azokat a francia és a franciaországi szövetséges hadseregekben szolgált lelkészeket, akik az elmúlt év júniusában a francia hadsereg fegyverletételekor Svájcba menekültek. Az internált lelkészek között a legkülönbözőbb rendekhez tartozó 35 francia, 13 lengyel és 1 belga szerzetes élvezi a cisztercita rend vendéglátását. A cisztercita szerzetesek, vagyis a festői és fenséges vidéken épített kolostor őslakói, a követelményeknek megfelelően kibővítették a rendházat s általában minden tekintetben gondoskodnak arról, hogy az előre nem látható vendégek kitűnően érezzék magukat.

A menekült lelkészek priorja egy hadnagyi rangban levő volt tábori lelkész fél év előtt még a lyoni gyalogezrednél teljesített szolgálatot.

Az internált lelkészek egyébként igyekeznek minél hasznosabban tölteni idejüket s ezért elvont tudományok művelésével töltik napjaikat.

A lélektan és logika előadója — írja a genovai lap, amelynek lapjain erre a cikkre bukkantunk — egy jezsuita atya — röviddel ezelőtt szintén a francia hadsereg tábori lelkésze volt — az etika és filozófia előadókat pedig egy dominikanus rendbeli szerzetes tartja, aki a háboru előtt a párizsi joghallgatók katolikus társadalmának előadójaként szerepelt. A többi tanárok svájci „civil” cisztercita szerzetesek.

Az egyetemi évet lelkimagány elszerte meg s ennek ideje alatt szintén egy dominikanus szerzetes mondott prédikációkat, aki néhány hónappal ezelőtt, még, mint az egyik francia hegyi vadászrezd kapitányi rangban levő tábori lelkésze bátorította az útközbe induló lövészeket.

A szemináriumot bevezető lelki magányt követően ünnepélyes keretek között történt meg az egyetemi év megnyitása s a megnyitó ünnepségen a francia hadsereg tábori püspöke, valamint számos svájci és külföldi katolikus előkelőség megjelent.

A tudományos előadásokat egyébként több magasrangú svájci katonatiszt is szorgalmasan látogatja, akik első ízben meglepetten találkoztak az előadók között „bajtársikkal”.

Gondolható — jegyzi meg végül az említett napilap, hogy bár a tisztek és a lelkészek között erős baráti kapcsolat létesült, sem a katonák nem tárgyalnak valási témákat, sem a volt tábori lelkészek nem vitatnak katonai kérdéseket.

A harcokat tehát, mint a svájci lap cikkéből, amelyet kivonatolunk a „Paris Soir” december 22-iki száma is közöl — kiderül a francia tábori lelkészek részéről hosszas elmélkedés követi.

Ez az elmélkedés kétségtelenül rendkívül üdvös; nem ártott volna azonban, ha nem követné, hanem megelőzte volna a háborút, persze nem annyira a francia szerzetesek, mint inkább a politikusok részéről. H. I.

Pályázati hirdetés

A „Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország Kormányzója 20 évi országoslása emlékére létesült segélyalapítvány” vagyonának az 1940. évi kamattjévedelméből az 1941. évi március hó 1-én néhány olyan, abban az időpontban a 18. életévét még be nem töltött, segélyre szoruló és az 1939: II. t.-c. 223. §-a és a 230. §-a alapján kiadott 11.200/1939. M. E. számú kormányrendelet értelmében hadiárvának tekintendő törvényes származású egyént fogsegélyben részesíteni, kinek atyja mint legénységi állományhoz tartozó honvéd, illetve esendőr egyen Kárpátjának a Magyar Szent Koronához történt visszatérése alkalmával az e területen folyt harcokban lösi halált halt.

A segélyeket az alapító levél szerint a mindenkor magyar királyi Honvédelmi Miniszter adományozza. A segélyek általában egyszeri pénzsegélyként adományoztatnak. A mindenkor honvédelmi miniszternek azonban jogában áll már a segély első ízbeni odaítélésénél is méltányos esetekben akként dönteni, illetőleg ítélni oda a segélyt, hogy a pályázó a segélyt meghatározott éveken át nélkül, hogy arra újból pályáznia kellene élvezheti.

A segély elnyerése iránti szabályszerűen felülbélyegzett folyamodványokat a polgármesteri hivatalnak kell benyújtani. A kérvények benyújtásának határideje: 1941 január 20.

Elkésve érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az árvák, akik csak gyámjuk után pályázhatnak, pályázati kérvényükhöz mellékelteként csatolni kötelesek: 1. Hadiárva mivoltukat igazoló hitelt érdemlő okmányt és amennyiben abban az árva pontos születési ideje feltüntetve nem volna, úgy a pályázó árva születési anyakönyvi kivonatát is. 2. Ugy a fiú, mint a leány árváknál a folytatott, vagy már bevégzett tanulmányokról szóló iskolai bizonyítványt, esetleg alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványt, vagy okmányt. 3. Nyomorék, vagy keresetképtelen árváknál ezek igazolására hatósági bizonyítványt, amely a nyomorékság, vagy a keresetképtelenség mibenlétét és fokát is tüntesse fel és végül 4. az árva vagyoni viszonyait részletesen feltüntető hatósági bizonyítványt, amelyben azt is fel kell tüntetni, hogy az árva élvez-e és ha igen, kitől és milyen összegű, illetőleg milyen értékű alapítványi juttatást, ösztöndíjat, ellátást.

Nagyvárad, 1940. december 30.

Frenczel Sándor üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár Épület üvegezés Képekterezés

Nagyvárad, Szt. János utca 44. Telefon: 19-13

Maróth Annie és Greguss Zoltán
Nagy előadóestje
 Január 8-án a Szigligeti Színházban.

Irodalmi, művészeti és zenei esemény

A magyar klasszikusoktól a modern kortókig

Villon: Nagy Testamentuma 40 tagú zenekarral aláfestve.
 Színpadi jelenetek, balladák. Beethoven: Egmond.

Megnyilt! Erdélyi posztókereskedés

Nagyvárad, Hlatky Endre utca 7 szám.

Mielőtt bármily rőfösárut vásárol, saját érdekében keressen fel mert magyar gyártmányokat és külföldi árukat a legolcsóbb árakon árusítok!

A székelyek vizkeresztje

A vízkereszt népi vonatkozásokkal teljes. A házszenelés beosztása szent hagyományokat őriz. A házszenelés sorrendjének megállapításában a gyakorlati szempont és falufejlődés is számításhoz jön. A régi „megyebírók és megyepolgárok” a házszeneléskor megtisztelést és előjogot élveznek.

Figyelemreméltó a csengelyűs gyerekek beköszöntője: „beengedik-e a szent keresztet?”. Ez a kérdés nem annyira arra szolgál, hogy a pap megtudja, hová kell bemenni, mint inkább egy hitvallomás tételkérdése. A felelet, amit e kérdésre adnak, a háznépe hitvallomása. Különböző az egész ünnep egy hitvallomás-tétel. A napkeleti bölcsek a Kelet-hódolatát és hitét nyilvánítják a kis Jézus előtt, Krisztusba vetett hitét e napon a nép is megvallja:

Békesség e háznak! Tudjátok emberek?

Ma jön a szent kereszt, nektek üdvösségetek,

Eljön ma hozzád örömet hirdetni

Kész-e a szívetek az igét bevenni?

Most már sokat nem beszéltek,

csak azt jötem kérdeni:

Szabad-e a szent keresztnek,

szabad-e bejönni? (Szabad!)

Isten vételek áldott jó emberek,

hogy a szent keresztnek szállást engedtetek.

A mennyei béke és az Ő áldása maradjon veletek!

A „Jézus-csokolás” sokat jelent a népnek. Ezt tartják a vízkereszt lényegének. Öregnek, fiatalok vágyakozva vágnak „Jézust csokolni”: „Hála legyen Jézusom, hogy ezt a vízkeresztet is megérttem, hogy meg-egyszer megcsokoltalak Téged, Megváltóm”. Ha valakinek sürgősen erdőre, vagy idegenbe kell mennie, előbb még megvárja a keresztet, s ha nem teheti, zsebébe tesz egy lejt, vagy egy tojást és úgy indul útra: majd ha az úton találkozik a keresztel, megcsokolja Jézust.

A székely nép akkor kezdi el nyugodtan az új évet, a farsangot, a munkát, ha előbb fizikailag is érezte kapcsolatát a természetfölötti világgal, Istenével, Jézusával.

A házszenelési ajándékozásnak meg van a jelentősége és jelképes magyarázata. Az áldozatos hitet jelenti. Ez a hit nyilvánult meg a pásztorkok és a három királyok ajándékozásában is. „A tojás, báránnyajánlás mély értelmet rejt: A tojás az újélet kezdetét jelenti, a bárány a szelíd ön-feláldozó Jézus jövendő szenvedése-

re mutat. S amikor a székely gazda azt mondja: „báránnyt ajánlott”, ez azt jelenti, hogy ő is látja az Ur Jézus szenvedő jövőjét és saját szenvedéssel telt életét. A szegény özvegy-asszony csak annyit mond: „Jézus nevét ajánlom”: nincs báránny, nincsen pénze, nincs tojása, nincs gyertyája, de van élő hite, jó akarata. Jézus-szeretete és ezt mind a papnak és egyháznak adja „Jézus nevében”. A sárga, vékony viaszgyertya, amit házszenelések alkalmával adnak, az Oltáriszentség imádságát szolgálja: A nép sokszor magára hagyja a Szent-ségi Jézust. Viaszgyertyával az Oltáriszentség dicsőségét akarja szolgálni.

A keresztjáró Krisztust a következő szomszédig illik égő gyertyával elkísérni, ahol az Oltáriszentség és Jézus-tisztelet sárga viaszgyertyáját a szomszédok tovább égetik. S így egy folytonos és nagy Krisztus-tisztelet és imádat vonul végig a falun, mindennél kigyújtva a lelkekben a szeretet tüzét.

A keresztjárás elsősorban az Ur Jézus és az Ő képviselője iránti tisztelet és hódolat jele. De itt-ott valami babonás jelleg is hozzájárult, amely sok érdekességet rejt magában. Pl. a papot messzire kísérik, azért, hogy a kender annál nagyobb legyen.

A farsangi szokásokhoz tartozik a húshagyókeddi „hajnalozás”. Szentdomokoson csoportba verődve indulnak a templomba az ifjúsági hagyományos húshagyókeddi szentmisére. Innen zenésző mellett fordulnak be a plébánia udvarára, hogy ott eljárnak a húshagyókeddi táncot.

Élmény és izgalom ez a fiatalok számára, mert itt a lánynak nyíltan is kifejezésre kell juttatnia jövendő élettársának személyét a „bokrétatűzéssel”. Tarkítják és humorossá teszik a felvonulást a „Hamubotosok” farsangi bohócok ezek, akik az újukba kerülő tudatlan idegennek jót húznak a hátára „Hamubotjaikkal”. Mindezt megelőzi a „gazdakérés”.

„választás” (Orbán Balázs: Székelyföld leírása II. kötet, 29-ik oldal). A megválasztott gazda vezeti le az egész ünnepet. Ő „kéri ki” a lányokat is szüleitől. A régi időkben megessett lányokat nem „kért ki”. Estére gazdasszonyt választ magának és éjjelkor, a farsang elcsatása közben leköszönt ő is a választottjával együtt. Egyes vidékeken „golyának, borbélynak” is felöltöznek a bohócok. A menet élén egy nagy „percecet” visznek, az „Elet jelképét”.

SZÉKELY LÁSZLÓ

„Hol lakunk, hol szórakozunk” Budapest

Spolarich kávéház és grill Budapest, József krt. 37-39

a keresztény uri társaság kedvelt kávéháza Farkas Jenő muzsikál és Mind-szentyi István énekel A grillben reggel 5-ig tánc. — Dél-utánonként 5 órai teák, énekelnek Cseh Ila és Eleki Gréte

Szódavíz
olcsón bármikor otthon készíthető
Palackok és szénsav-paironok kaphatók és cserélhetőek

TÖRÖK

vas, festék és háztartási cikkek kereskedésében.
Rákóczi-ut 2. — Bazár épület.

Pályázati hirdetés

A székelyudvarhelyi kántortartó állásra január 26-iki határidővel pályázatot hirdet az egyháztanács. Javaslalom: törvényes tanítói fizetés állami segélyből és egyházközségből. Természetbeni lakás, 7 hold szántóföld haszonélvezete és évi 480 pengő a kántori teendők végzéséért. Kötelesség a fiúiskola igazgatása, osztályok tanítása, a templomi és gyermek énekkar vezetése. Január 26-án kántori próba saját költségén. Egyháztanács.

Arcárhirdetések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Kiadó csinosan burtozott előszobából nyíló szoba olcsón, központban. — Szigligeti u. 5. ajtó 2. 432

Kiadó utcai burtozott szoba azonnalra, Gömbös Gyula u. 51. 429

Adás-vétel

Eladók és elcserélhetőek sok kisebb és nagyobb hazak, szőlők és birtokok. Akik eladni, cserélni akarnak bizalommal forduljanak hozzám. Vekerdy Kálmán ingatlanforgalmi irodája, — Nagyvárad, Mikszáth Kálmán (volt Széles) utca 28. 445

Arubódé eladó a Széles utcai piacon. Érdeklődni Halász u. 28. 444

Magánház 8 ablakos, téglából, cserépből épült, vasuti állomás (fűtőház) mellett eladó. Felvilágosítás: Industria Bank, Fekete Sas, I. emelet. 443

Friss tengeri moslék

kaphatók naponként január 5-től, vasárnapról kezdve a

Löblé szeszgyárban.

5 hold szántóföld, Vulkán téglagyár közelében (Püspöki ut) egy tagban — vagy részletekben eladó. Felvilágosítás: Industria Bank, Fekete Sas, I. emelet. 442

Eladók különböző butor darabok. — Sal Ferenc utca 14. Papp. 441

Jömeneteli II. osztályú vendéglő, családi okok miatt eladó. Cim a kiadóban. 440

Pálinka üst finomítottal, órával eladó. Iványi Ödön utca 5. Bihari. 425

UJSÁG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különléle

Öskeresztény, mestervizsgázott vendéglős, vendéglő vezetését százalékos alapon vállalná vagy társulna. Kun Sándor, Fürdő utca 18-a. 448

Rádiójavítást garanciával vállal Papp Dénes mérnök villanyszerelési vállalat, Nagy Sándor utca 17. Szakszerű villanyszerelés. Telefon: 13-35. szám. 437

Kölcsonöket ingatlanokra és kézzizálogra szerzek. Ingatlanok eladása, vétele. Klein Berta, Szaniszló utca 37. 1-3-ig. 433

Bodegámhoz társnót keresek vagy eladnám. Sas palota, Zöldfa bejárat. Bodega. 435

Fűzőben csak jót vagy semmit! A jó szabású jó formát ad. Rossz szabású, még a jó alakot is elcsúfítja, ha látszatra szép is a fűző, mert a látszat csal! Ha valóban jót akar, rendeljen KOVÁTS SÁNDORNE fűzőspecialistánál, Nilgesz-telep, volt Sinaia-utca 4., akinek tudása, nagy rutinja biztos garancia arra, hogy a legmegfelelőbbet kapja.

Jégpálya nyitva a színházi diszlektaktar (v. Crisana) udvarán. Mélyen leszállított jényberletek. (Tisztviselőknek, diákoknak külön kedvezmény.) Válthatók a helyszínen vagy bihari Szabo szállítási irodájában, Kossuth utca 16.

Átadó bevezetett élelmiszerüzlet, — Mezey Mihály u. 1. Berger. 447

Figyelem! 5-én a Szemess tánciskolába új táncanfolyam kezdődik. Bazar épület. 423

Hó és sárcipót

gyárilag javítunk

„ELASTICA”

gumiüzem

Szent János utca 32. szám.

Szoptatósadának elmennék. Ruzsa Anna, Makavé János címén. Várad-szentmárton. 428

Allást keres

Gyors- és gépirónó hosszabb irodai gyakorlati február 1-re elhelyezkedést keres. Cim a kiadóban. 439

Fiatall kezdő gépirókisszony állást keres. Cim a kiadóban. 436

35 éves menekült férfitiszabó, iparjoggal rendelkezik, állást keres. Mátyás, Erdei utca 1. Velence. 427

Minden irodai teendőkből teljes gyakorlati bíró keresztény leány azonnalra állást keres. Cimet a kiadóba kér. 420

Allást nyec

Tanulókat felveszünk. Jelentkezni Villám lakatosárugyár, Sánc u. 11. 438

Kifutó fiut felveszek. Pfaff cég, Sas passage. 446

Fiatall bejáróné felvétetik. Csáky (v. Körös) utca 43.

Elveszett

Elveszett pénteken estefelől a Zöldfa utcától a Dreher városi sörraktárig egy fekete bőrtárca Grünfeld József névre szóló iratokkal. Kérjük megtalálást, jutalom ellenében adja be Grünfeld, Beöthy Ödön utca 31. 434

Kiadótulajdonos:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.